

Izdaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1⁵⁰, lanskoletne 2⁵⁰; mesečna naročnina Din 20⁵⁰, zlatino 30⁵⁰. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rekopisov ne vračamo. Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava
Ljubljana, Gradišče 10, tel. 30-63.
Podružnica v Mariboru, Alek-sandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 203

Ljubljana, četrtek, dne 3. septembra 1931

Leto II.

Velika vlada nacionalne koncentracije

Dvodomni sistem — Polovica članov v senat se voli, polovico imenuje krona — Narodna skupščina se voli po splošni in direktni volivni pravici ter se sestane vsako leto 20. oktobra — Obsežne pravice skupščine — Široka samouprava občin — Banovinski sveti se volijo

Beograd, 2. septembra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja z dne 2. septembra 1931 so postavljeni:

za ministra brez portfelja Kosta Timotijević, bivši minister, dr. Ivan Paleček, bivši minister, Andra Stanić, bivši minister, Ivan Pucelj, bivši minister, Pavao Matica, župnik iz Bednje, dr. Avdo Hasan-Begović, državni svetnik, dr. Albert Kramer, pooblaščen minister v Pragi, za ministra za gradnje, in dr. Dragotin Kojić, bivši minister, za pravosodnega ministra.

Vsi novi ministri razen gg. Andre Stanića, Ivana Puelja in dr. Ivana Palečka, ki so odsotni, so danes ob 16.30 prisegli pred predsednikom kraljevske vlade generalom Petrom Živkovićem.

Demisiji ministrov inž. Serneca in Ljotića sprejeti.

Beograd, 3. septembra. AA. Z nocošnjim ukazom Nj. Vel. kralja je bila sprejeta ostavka g. Dušana Serneca, ministra za gradnje, in dr. Svetomira Ljotića, ministra za pravdo.

Zgodovinska seja kronskega sveta

Uspešno delo vlade gen. Živkovića
Nocoj ob 19. uri je bila v kraljevem dvorcu na Dedinju seja ministrskega sveta pod predsedstvom Nj. Vel. kralja. Seji so prisostvovali poleg predsednika vlade generala Petra Živkovića vsi ministri, razen dr. Voje Marinkovića, Andra Stanića in Ivana Puelja, ki so bili odsotni iz Beograda.

Nj. Vel. kralj je imel govor, v katerem je izrekel priznanje kraljevski vladi za zvesto in uspešno delo in napovedal, da je došel trenutek, ki ga je naznanil v manifestu z dne 6. januarja 1929, da bo dal državi in narodu novo ustavo. Nato je pozval ministra dvora, naj prečita besedilo ustave, ki bo jutri objavljena narodu in da seznanijo kraljevsko vladu z vsemi odredbami ustave. Ko je minister dvora prečital besedilo ustave, je Nj. Vel. kralj želel, da naj ta donese narodu in državi vso srečo.

Nato je predsednik vlade general Pe-

ter Živković izrekel Nj. Vel. kralju zahvalo, poudarjajoč, da so bili skromni sadovi dela kraljevske vlade doseženi s pomočjo vzvišenega zaupanja in vzornega primera Nj. Vel. kralja.

Nj. Vel. kralj je obdržal vse člane ministrskega sveta na večerji, po večerji pa se je kralj razgovarjal z vsakim ministrom posebej. Ob 10. se je Nj. Vel. kralj ljubezljivo poslovil od ministrov in ministri so zapustili dvor.

Zakaj je bila sestavljena nova, velika nacionalna vlada

Beograd, 3. septembra. AA. Rezultati dela dosedanjega režima, predvsem na polju pomiritve strankarskih in političnih strasti in ublažitve verskih sporov, ureditve uprave in izenačenja državljanov ter ozdravljenja gospodarskih razmer so omogočili Nj. Vel. kralju Jugoslavije, da da, zvest svojim demokratičnim tradicionalnim čuvstvom in besedam, s katerimi je opetovano izjavil in poudaril, da je režim 6. januarja 1929 samo sredstvo, a ne cilj, državi ustavo in narodu politične pravice in svoboščine.

Pred tem činom je bila danes sestavljena velika nacionalna vlada, v katero so poleg dosedanjih članov vstopile številne osebnosti z velikim ugledom in imenom iz prejšnjega političnega življenja.

Načela nove jugoslovanske ustave

Beograd, 3. septembra. AA. Nova jugoslovanska ustava sloni na demokratičnih načelih, kakor so opredeljena v obstoječem ustroju države in v narodnem edinstvu, ter uvaja novo narodno predstavništvo dveh domov.

Glavna načela te ustave so ta-le:

Kraljevina Jugoslavija je ustavna nasledna monarhija pod dinastijo iz veje Kara-gorgjevičev.

Službeni jezik je hrvatsko-srbsko-slovenski.

Zajamčene so široke državljanske svoboščine in politične pravice v enakem obsegu kakor v drugih zapadno-evropskih ustavah, zlasti glede enakosti vseh državljanov pred zakonom, svobode vesti, tiska, nedotakljivosti stanovanja, lastnine, pisemske in brzojavne tajnosti, enakopravnosti vseh ver, popolne neodvisnosti sodišč itd. Uvede se dvodomni sistem.

Narodno predstavništvo sestoji iz senata in iz narodne skupščine.

Polovico članov senata voli narod za šest let, krona pa lahko imenuje enako število senatorjev.

Narodno skupščino se voli z občo direktno in enako pravico glasovanja za štiriletno dobo. Sestaja se redno vsako leto 20. oktobra.

Pasivno pravico glasovanja za senat ima-

jo osebe po 40. letu, za narodno skupščino po 30. letu, aktivna glasovalna pravica za oba doma pa je z 21. letom.

Pravice skupščine

Skupščina ima široke proračunske pravice, pravico interpelacije, ankete, zakonodajne inicijative.

* Poslanci uživajo imuniteto.

Za sprejem zakona je potrebno soglasje obeh domov.

Zajamčena je široka samouprava banovin, katerih število ustava fiksira na 9, in so obeležene s sedanji mejami.

Položaj bana je postavljen na višjo stopnjo s tem, da ga postavlja kralj z ukazom na predlog predsednika vlade.

Ban predstavlja v banovini celokupno oblast.

Vsaka banovina ima svoj banovinski svet, izvoljenega z občo, enako in direktno glasovalno pravico.

Izvršilni organ tega sveta je banovinski odbor, a na njegov predlog postavlja ban vse banovinsko uradništvo po zakonu o banski upravi.

Banovinski svet sprejema banovinski proračun, ki ga odobrava finančni ministar.

Z ustavo je zajamčena sestava in orga-

nizacija občin po načelu popolne samouprave.

Ustava ima določbo, po kateri se v primeru mobilizacije, vojne ali ogroženega javnega reda lahko v obrambo državnih interesov suspendirajo posamezne določbe z naknadno odobritvijo narodnega predstavništva.

Predhodne določbe, predvidevajo možnost uveljavljanja zakonov na dosednji način dotlej, dokler zakonodajno telo ne prične poslovati. Vsi obstoječi zakoni ostanejo v veljavi, dokler se na redni zakonodajni način ne izpremene.

Proklamacija kralja

Beograd, 3. septembra. AA. Nocoj je bila objavljena proklamacija kralja na narod, ki napoveduje novo stanje. Besedilo nove ustave je natisnjeno v »Službenih novinah«, ki izidejo jutri.

Minister dr. Ivan Paleček se je rodil leta 1868 v Osijeku, kjer se je tudi šolal. Z gimnazije je odšel na Dunaj študirati pravo. Leta 1890 je promoviral. Tudi on je bil spočetka v sodnijski službi in se je pozneje posvetil odvetniškemu poklicu. Leta 1908 je postal poslanec v hrvatskem saboru in je zastopal program hrvatsko-srbske koalicije. V saboru je nastopal kot poslanec do konca vojne. Leta 1919 pa je bil imenovan za hrvatskega in slavonskega bana.

Še tisto leto pa je postal minister za konstituentno in izenačenje zakonov v Davidovičevem kabinetu. Leta 1925 je bil ponovno izbran za narodnega poslanca.

Minister Kosta Timotijević se je rodil leta 1870 v Grošnici blizu Kragujevca. V rodnem kraju je obiskoval osnovno šolo, v Kragujevcu pa gimnazijo. Posvetil se je pravu in dovršil pravno fakulteto v Beogradu. Po dovršenih pravnih študijah je šel v sodnijsko prakso, kateri pa se je odpovedal, in leta 1898 v Smederevu otvoril odvetniško pisarno. Kot odvetnik je kmalu stopil pred javnost. Že leta 1903 je bil prvič izvoljen za poslanca. Poslanec je bil vse do leta 1929. Bil je pred vojno dvakrat in po vojni tretjič pravosodni minister, nato nekaj časa minister za notranje zadeve. Kot minister je ukinil ustmene testamente. Prenesel je preiskovalno in izvršno oblast od policije na sodišče, sodeloval je pri sestavljanju zakonov o moratoriju zakona o likvidaciji položaja, kakor ga je ustvarila vojna. Postavil je sodišče za vojno škodo.

Minister Andra Stanić se je rodil leta 1876 v Užicah. Tu je obiskoval osnovno šolo in realko, v Beogradu pa je absolvirati tehnično fakulteto takratne visoke šole in postal podinženjer. Kmalu pa ga je država poslala v Berlin, kjer je napravil diplomski izpit. Nameščen je bil pri ministrstvu za javna dela in je sodeloval pri gradnji novih železnic. Kmalu pa se je posvetil politiki. Leta 1912 je postal prvič narodni poslanec. Leta 1919 je bil član začasnega Narodnega predstavništva in tehnični delegat naše države na mirovni konferenci v Parizu. Že leta 1914 je postal minister prometa. Po vojni pa je bil dvakrat minister. Mnogo si je prizadel za napredek svojega rodnega mesta in za gradnjo naših železnic.

Profesor Moulin,

Profesor Moulin obsojen na dve leti ječe.

Rim, 2. septembra. v. Ko se je včeraj dopoldne v procesu proti prof. Moulinu in njegovim tovarišem zaključilo zaslišanje obtožencev, so bili popoldne zaslišani kot priče inspektor javne varnosti dr. Ippolito, ki je poročal, kako je policija zasledovala glavnega obtoženca prof. Moulina, nato komisar javne varnosti Palazzo, ki je pričal o politični preteklosti obtožencev, in agent Clerici, ki ga je pa sodišče odpustilo, ne da bi ga bilo zaslišalo.

Kot olajševalna priča je bil zaslišan rektor bruseljske univerze prof. Smets. Profesor Smets je povedal, da je poznal Moulina že kot vseučilišnika na bruseljski univerzi, kjer je promoviral. Še sedaj ga smatrajo za študenta, ker se je posvetil romanski filologiji. Med tem je postal profesor na nekem liceju v Belgiji. Izkazal se je kot zelo discipliniran in dober učitelj. Priča je izjavil, da ve, da Moulin ni zmožen zakriviti kakršnekoli zločin, če prav bi bil ta političnega značaja.

Odvetnika Bianchi in Mazzola iz Milana sta olajševalno pričala za Abbasinija, ki se po njegovih izpovedih ni nikoli bavil s politiko.

Proti večeru je pričel govoriti znani državni tožilec Dessy. Obtoževal je Moulina zaradi pisma, ki bi naj bil prinesel iz tujine v Milan, radi njegovih beležk glede italijanskih letališč, miličinskih in vojaških garnizij, glede Mussolinijeve osebnosti, njegovih dnevnih poti i. dr. Moulina je treba kaznovati celo zaradi tega, ker je bil — po zatrdilu fašističnega državnega tožilca — prijatelj antifašista Bassanija, ki biva v tujini. Označil je še dozdevno krivdo ostalih obtožencev. Nato je predlagal, naj se oprostita obtožena Fossati in Roggi, ki nista ničesar zakrivila. O Moulinu je dejal, da je kriv zarote. Prav tako je dejal o Abbasiniju in Maffiju, da sta kriva enakega zločina. Za profesorja Moulina je predlagal 5 let, za Abbasinija 7 in za Maffija 5 let ječe.

Sledili so govori braniteljev. Prvi je govoril odvetnik Ferrara, ki se je zavzemal za prejudicialno tezo. Dejal je, da bi bilo treba, če so obtoženi sploh krivi, aplicirati določbe novega kazenskega zakonika, ki je 1. julija t. l. nadomestil zakon o zaščiti države in javne varnosti.

Kot zadnja sta snoči še govorila odvetnik Manassero, ki je branil Fossatija, in odvetnik Persico, ki je zastopal Roggija. Oba sta se strinjala z izvajanjem državnega tožilca, da je treba njuna varovanja oprostiti, ker nista kriva.

Rim, 2. septembra. AA. Fašistično izredno sodišče je obsodilo belgijskega profesorja Moulina na dve leti ječe. Dva so obtožena sta obsojena na isto kazen, do čim so dva druga oprostil.

Bolgarski konzul v Berlinu postavljen pred sodnike

Sofija, 2. septembra. »Zarja« poroča, da je bolgarski generalni konzul v Berlinu Nikodim, ki je bil obtožen pred berlinskim sodiščem zaradi potvorbe listin, krive prisige in izsiljevanja, predložil antifašisti med drugimi obrambnimi spisi osebno brzojavko bolgarskega kralja s čestitkami k 60-letnici.

List protestira proti taki zlorabi kraljevega imena in pravi, da je treba temu procesu posvetiti veliko pozornost, ker je že doslej napravil v Berlinu pri vseh prijateljih bolgarskega naroda najslabši vtis.

Nova romunsko-madarska trgovinska pogodba

Budimpešta, 2. septembra. n. Včeraj je stopila v veljavo pred kratkim sklenjena romunsko-madarska trgovinska pogodba. Po tej pogodbi sme Romunija uvoziti v Madjarsko 48 tisoč vagonov lesa po znižanih carinskih tarifih. Carinske postavke se znižajo od 50 na 35 zlatih kron. Poleg tega pa se Madjarska pogaja s češkoslovaško za ureditev uvoza češkoslovaškega lesa. Vse kaže, da bo le češkoslovaška smela uvoziti v Madjarsko vsako leto 80 tisoč vagonov lesa po enakih tarifih kot Romunija. Ta dva kontingenta pomenita, da je Madjarska reducirala proizvodnjo lesa na 26.000 vagonov.

Tudi Nemčija se odpoveduje carinski uniji

Uradno obvestilo berlinske vlade odboru za evropsko unijo -- Skupna izjava dr. Curtiusa in dr. Schobra se pričakuje za danes -- Razsodba haaškega sodišča bo objavljena šele v soboto -- Izjava dr. Curtiusa novinarjem

Pariz, 2. septembra. AA. Havas poroča iz Berlina, da je nemška vlada obvestila odbor, ki proučuje možnost evropske unije, da odstopa od carinske zveze z Avstrijo. Zunanji minister dr. Curtius bo v odboru za evropsko unijo izjavil, da je Nemčija smatrala načrt carinske zveze z Avstrijo kot del široko-zasnovanega gospodarskega sporazuma med čim večjim številom evropskih držav.

Haag, 2. septembra. AA. Stalno mednarodno sodišče bo imelo v soboto 5. septembra javno sejo in na njej razglasilo razsodbo o načrtu carinske zveze med Avstrijo in Nemčijo.

Zeneva, 2. septembra. d. Do sedaj ni niti avstrijski kancelar dr. Schöber, niti nemški kancelar dr. Curtius podal napovedane odpovedi glede carinske unije. Po najnovejši verziji bosta oba storila to šele jutri dne 3. t. m. Baje je ta izjava že gotova in je bila na današnjem posvetovanju med dr. Schöberjem, dr. Curtiusom, François

Poncet kakor tudi odposlancema Anglije in Italije že sprejeta. Vest, da nameravata Schöber in Curtius svoji izjavi zavleči še na poznejši čas, ne odgovarja resnici. Tudi ne smatra nikdo za resno grožnjo nekaterih listov, da namerava Schöber zahtevano izjavo glede carinske unije odkloniti in se s tem odreči obljubljenemu posojilu. Te grožnje najbolj dementira vest, da je avstrijska vlada danes odposlala v Zenevo svojega bivšega finančnega ministra dr. Jucha, ki naj pospeši finančne dogovore.

Pariz, 2. septembra. n. V »Matinu« je Sauerwein davi trdil, da se v Haagu skoro ne morejo odločiti. Sodniki imajo vedno večje težave. Še snoči so se nekaj ur posvetovali. Mnenja so različna. Sodniki se nikakor ne morejo sporazumeti in tako bo bržkone v odločitvi objavljeno stališče večine in stališče manjšine sodnikov.

Zeneva, 2. septembra. n. Nemški zunanji minister Curtius je novinarjem o nemško-avstrijski carinski uniji izjavil:

Od marca meseca, ko smo sklenili sporazum o načrtu za carinsko unijo, je bilo več finančnih potresov, večinoma v Nemčiji in v Avstriji. Med tem časom so se našle tudi nove poti za evropsko gospodarsko sodelovanje, ki vodijo k novi eri gospodarske kooperacije. Spričo takih razmer je moral začasno ostati v ozadju načrt o carinski uniji. Treba pa je v vsakem slučaju naglasiti, da je Avstriji brezpogojno potrebna finančna pomoč. Načrtu carinske unije se torej za enkrat odrečemo, a pod pogojem, da dobi Avstrija to finančno podporo.

Tudi danes dopoldne so se ves čas posvetovali o formuli za likvidacijo carinske unije. Pri generalnem tajniku DN so imeli konferenco Poncet, Curtius in Schöber. Govorili so o stilizaciji formule za likvidacijo načrta o carinski uniji. Vse kaže, da so se sporazumeli za takšno formulo, kakršno je obrazložil nemški zunanji minister v svoji izjavi.

Novi hudi neredi na Španskem

Splošna stavka v Saragossi — Poulične borbe med delavci in policijo — Komunistični izgredi v Cordovi

Saragossa, 2. septembra. AA. Zaradi spopadov med stavkajočimi delavci in civilno gardo so delavci proglasili splošno stavko, nakar so nastali veliki nemiri.

Madrid, 2. septembra. AA. Po poročilih iz Saragosse so stavkajoči delavci postavili barikado iz miz in klopi in obmetavali redarstvo s kamenjem. Mnogo redarjev je hudo ali lažje ranjenih. Po kratki borbi pa so redarji razpršili manifestante in aretirali veliko število izgrednikov.

Madrid, 2. septembra. AA. Po poročilu iz Medelline je predsednik tamošnje delavske zveze zaprosil predsednika španske vlade, naj takoj pošlje pomoč, ker bo sicer

oddelek komunistov vdrl v Cordovo. Telefonske zveze z Medellino so prekinjene.

Madrid, 2. septembra. AA. Na zahtevo parlamentarnega odbora, ki je preiskal, kakšna krivda zadene razne člane bivšega španskega direktorija, je vlada dala prijeti 6 generalov in jih internirala v vojaških zaporih.

Madrid, 2. septembra. n. Papeški nuncij je bil danes pri ministrskemu predsedniku Zamori. Alcala Zamora je kasneje novinarjem izjavil, da potekajo pogajanja z Vatikanom, da je sporazum v principu že dosežen, da pa je treba urediti še nekatere podrobnosti.

Obletnica »špijonažne afere« na Bolgarskem

Mnogi listi se sočutno spominjajo polkovnika Marinopoljskega in zahtevajo kazen za one, ki so si to afero izmislili

Sofija, 2. septembra. AA. Ob obletnici velike špijonažne afere na Bolgarskem piše list »Novo vreme«:

29. avgusta je minulo leto, odkar je preminul odlični bolgarski oficir polkovnik Marinopoljski. Ta dan so ga našli obešene v zaporu Gradalevske ceste. Polkovnika Marinopoljskega so pokopali brez vojaških časti. Na njegovo ime so vrgli blato. Kdo je ubil tega odličnega oficirja? Protokoli komisije o načinu njegove smrti so prazni.

Javnost ve za podrobnosti in so ji tudi znana imena krivcev. Zakaj nimajo le-ti toliko časti, da bi javno izpovedali: Mi smo ubili polkovnika Marinopoljskega. Sodite nas!

O tej aferi piše list »Zarja« tole: Zainteresirani krogi še vedno molče. Poročnik Krum Aleksijev je prost, Andrejev je v zaporu, toda v zaporih je dovolj mesta še za druge. Tjakej spadajo tudi oni, ki so si to špijonažno afero izmislili in ubili bolgarskega polkovnika Marinopoljskega.

Katastrofalna kriza žitnih cen na Madjarskem

Rž dražja od pšenice — Sto kilogramov pšenice za 86 dinarjev

Budimpešta, 2. septembra. n. Položaj na žitnem tržišču je skrajno slab. Danes je bila rž dražja ko pšenica. Pred tremi tedni so prodali pšenico po 15 pengov, danes je kvotirala na borzi po 8-6 pengov. Sto kilogramov pšenice za 86 Din! Pšenica za mesec december kvotira 9-60 pengov. Na borzi se izgovarjajo z romunsko konkurenco, češ da je Romunija vrgla velike količine žita na trg in da ga prodaja tam po 80 Din za 100 kg. Toda madjarski mlini ne kupujejo niti zrna več in tako narašča dan za dnem nevarnost, da madjarskega žita sploh ne bo mogoče več prodati. Kriza pšenice na Madjarskem pa še ni dosegla svojega vrhunca. Borzni krogi napovedujejo, da bo cena pšenice v kratkem padla celo na 40 Din za 100 kg.

ličine žita na trg in da ga prodaja tam po 80 Din za 100 kg. Toda madjarski mlini ne kupujejo niti zrna več in tako narašča dan za dnem nevarnost, da madjarskega žita sploh ne bo mogoče več prodati. Kriza pšenice na Madjarskem pa še ni dosegla svojega vrhunca. Borzni krogi napovedujejo, da bo cena pšenice v kratkem padla celo na 40 Din za 100 kg.

Sprava med Vatikanom in fašizmom

Rim, 2. septembra. AA. Današnje uradno poročilo potrjuje, da je konflikt med Vatikanom in fašističnim režimom poravnal. Po posredovanju jezuitskega patra Tachiventurija, ki je prijatelj Mussolinija, je bilo vprašanje organizacije »Katoliška akcija« prijateljsko rešeno. Po tem dogovoru bo katoliška akcija pod direktnim nadzorstvom škofov in mora omejiti delovanje zgolj na versko vzgojo in opustiti vsako vmešavanje v politično, civilno telesno vzgojo, ki je izključno rezervirana fašističnim mladinskim organizacijam. Katoliška akcija bo morala tudi sodelovati s fašističnimi mladinskimi organizacijami in zbuhati v katoliški mladini ljubezen do italijanske zastave. Tako ni bila cerkev popolnoma izključena od vpliva na vzgojo italijanske mladine, za kar se je v glavnem vodila borba. Akcijska polja katoliških in fašističnih organizacij so bila sedaj strogo definirana. Pričakujejo, da se bo fašistična stranka odpovedala svoji bivši izjavi, da je istočasno članstvo pri fašističnih organizacijah in pri katoliški akciji nedopustna.

Rim, 2. septembra. AA. Agencija Stefani poroča: Danes je bil podpisan sporazum med Vatikanom in italijansko vlado. Sporazum sloni na tehle osnovah:

Društva katoliške akcije v Italiji so v bistvu škofijska in stoji neposredno pod vodstvom svojih škofov. Škofje bodo imenovali voditelje katoliške akcije in to iz vrst oseb, ki nikoli niso pripadale kakršnokoli organizaciji, nasprotnim sedanjemu režimu. Katoliška akcija se bo vzdržala vsakršnega političnega delovanja in ne sme imeti strankarskih ali strokov-

nih ustanov. Njena društva se bodo posluževala državne zastave in ne smejo v nobenem primeru zasledovati politično-socialnih ciljev. Omladinska društva katoliške akcije pa ne smejo biti sportnega značaja.

Rim, 2. septembra. AA. Poročevalcu Havasa so izjavili v Vatikanu, da je bil sporazum z italijansko vlado podpisan davi med pol 10. in 10. uro.

Za prehrano prebivalcev v pasivnih krajih

Beograd, 2. septembra. AA. 31. avgusta t. l. je bila v ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje konferenca o prehrani državljanov v pasivnih krajih. Predsedoval ji je minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Marko Kostrenčić. Na konferenci so bili zastopniki ministrstva za poljedelstvo in prometnega ministrstva, zastopniki Savske, Primorske, Vrbanske in Zetske banovine itd.

Banovinski zastopniki so predložili poročila o velikem pomanjkanju živil in hrane za ljudi in živino zaradi suše, ki je bila na področju njihovih banovin. Zato je treba za te kraje poskrbeti primerne količine živil in hrane iz aktivnih delov naše države. Poročevalci so predložili natančne podatke in obenem stavili predloge o načinu, kako pomagati pasivnim krajem. Predlogi konference bodo predloženi kraljevski vladi v nadaljnjo rešitev.

Nova seja sveta DN šele jutri

Zeneva, 2. septembra. AA. Svet Društva narodov se ne bo sestal pred petkom 4. septembra. Dotlej je treba podrobno proučiti vprašanje grško-bolgarskega sporazuma, problem mandata in prošnjo Avstrije za novo posojilo.

Fuzija topilnic železa v Italiji

Trst, 2. septembra. v. Listi poročajo v obliki oglasa, da so se združile naslednje topilnice: »Ilva« v Genovi s kapitalom 500 milijonov, »Elva« v Rimu s kapitalom 60 milijonov, »Elba« v Turinu s kapitalom 10.400.000, topilnice železa v Trstu s kapitalom 10 milijonov, »Ave« v Benetkah s kapitalom 30 milijonov, družba topilnic v Piemontu s sedežem v Genovi in s kapitalom 2 milijona ter tvornice cementa s sedežem v Genovi in kapitalom 15 milijonov. Zadnjih 6 podjetij se je inkorporiralo v prvo in skupna družba bo dobila ime »Ilva« s sedežem v Genovi. Nova družba bo razpolagala s kapitalom 536 milijonov. Izdala bo 180.000 novih delnic. Nova družba bo prevzela vsa aktiva in pasiva dosedanjih samostojnih podjetij.

»Grof Zeppelin« v južni Ameriki

Pernambuco, 2. septembra. AA. Semkaj je prispel zrakoplov »Grof Zeppelin«. Prispel je iz Nemčije v Južno Ameriko v 71 urah. Za to pot je potreboval 1930. leta 100 ur.

Prebivalstvo Julijske Krajine

Rim, 2. septembra. v. Centralni statistični urad je objavil podatke o prebivalstvu v posameznih pokrajinah italijanske države. Pokrajine, v katerih prebiva slovensko ljudstvo, so: videmska, goriška, tržaška, puljska, reška in zadarska. V videmski pokrajini so našli 717.923 prebivalcev, v goriški 205.717, v tržaški 348.410, v puljski 298.072, v reški 106.532, v zadarski 20.314.

Po poslednjih podatkih, ki so bili ponovno pregledani in korigirani, šteje Italija 42.158.817 prebivalcev.

Zvišanje carin na turščico v Italiji

Rim, 2. septembra. AA. Uradni list priobčuje dekret o zvišanju carine na turščico in na moko od turščice. Za uvoz turščice znaša carina 30 lir od stota, za moko turščice pa 39'80 lir.

Jugoslavija ne more še ugoditi željam glede vzpostave kurznih vagonov

Beograd, 2. septembra. AA. Na brzojavno zahtevo, poslano našim pristojnim oblastem od generalne direkcije švicarskih zveznih železnic kot poslovođe uprave Zveze za uporabo potniških in tovornih voz v mednarodnem prometu glede vzpostave ponovnega direktnega prometa kurznih vagonov z Jugoslavijo, so pristojne oblasti odgovorile direkciji švicarskih zveznih železnic tole:

»V odgovoru na vašo brzojavko z dne 22. avgusta 1931. nam je čast obvestiti vas, da se kurzni vagoni, kakor je predvideno v načrtu za dostavo vagonov na zahtevo naših upravnih in političnih oblasti, morajo še nekaj časa zadrževati na jugoslovanskih mejah. Ponavljamo, da je nedvoumno ugotovljeno, da so bili atentati s peklenskimi stroji, postavljenimi v kurzne vagonce, namenjene za Jugoslavijo, pripravljeni na inozemskih tleh. Dovolimo si prav tako ponovno opozoriti, da so kurzni vagoni, v katerih so bili peklenski stroji, prišli iz inozemstva samo čez teritorij avstrijske republike.

Glede na ta dejstva si dovoljujemo obvestiti vas, da jugoslovanske oblasti, dokler ne dobe potrebnih obvestil tako glede rezultatov preiskave proti atentatorjem in njihovim udeležencem, tako tudi glede popolne varnosti za kasnejši direktni potniški promet z inozemstvom, ne bodo mogle ugoditi zahtevam poslovođe uprave mednarodne zveze glede vzpostave kurznih vagonov za Jugoslavijo.

V nadi, da nam bo dana čimprej prilika za direktno vzpostavitev kurznih vagonov, beležimo itd.»

Izenačenje s svetovnimi cenami

V času inflacije, ko je stalno padala vrednost našega denarja, je vse imelo te eno željo, da bi se ustalil tečaj dinarja, da bi naš denar dobil zopet trdno veljavo na svetu. Po težkem trudu se je ta želja tudi izpolnila in naš dinar se je stabiliziral in na vse zadnje se je dosegla tudi njegova zakonska stabilizacija.

Niso pa bila s stabilizacijo dinarja rešena še vsa druga vprašanja, temveč je nasprotno stabilizacija dinarja otvorila novo vprašanje, kako tudi vse cene naših pridelkov in izdelkov izenačiti s svetovnimi cenami. Kajti jasno je bilo, da se mora to zgoditi, kakor hitro je bil s stabilizacijo dinarja naš denar izenačen z veljavo tujega denarja. Dejansko se je tudi takoj pričelo izenačenje naših cen z onimi na svetovnem trgu. V prvi vrsti se je to zgodilo pri cenah poljedelskih pridelkov, kar je bilo tudi naravno. Kajti naši kmetijski izdelki so izvozno blago in zato je njih izvoz mogel le, če je njih cena izenačena v svetovno ceno, oziroma še nekaj nižja, da pride tudi posredovalec na svoj račun.

Ni se pa doseglo izenačenja naših tovarniških izdelkov s cenami, ki vladajo na svetovnem trgu. Tudi to je naravno, ker gredo naši fabrični izdelki v pretežni veri le na notranji trg in niso tako odvisni od cen na svetovnem trgu. Poleg tega so vsled carine, tarif in drugih ugodnosti tako zaščiteni, da morejo tudi pri višjih cenah vzdržati konkurenco s tujim blagom.

Ker so se kmetijski pridelki izenačili s cenami na svetovnem trgu, industrijski pa ne, je iz te razlike cen morala nujno nastati gospodarska kriza, ker so industrijski izdelki postali za kmeta kratkoma predragi. Kmet je dobil za svoje pridelke tako malo, da je bil že brez denarja, če je plačal davke in najnujnejše, nikakor pa ni mogel kupovati drugih stvari. Tako je tudi naša industrija prišla v krizo, ker ni mogla odajati svojih izdelkov. Tako se je izkazalo, da visoke cene industrijskih izdelkov niso bile za industrijo noben blagoslov. Ni drugega izhoda za industrijo, ko da se tudi ona prilagodi svetovnim cenam in z večjim prometom doseže dobiček, ki ga ji sedaj daje zaščitna carina.

Pa niti to ne zadostuje za odpravo gospodarske krize, temveč se mora izvršiti izenačenje naših cen s svetovnimi na vsej fronti. Tudi vse druge življenjske potrebnosti se morajo prilagoditi dejstvu večje notranje vrednosti denarja. Predvsem naša obrestna mera. Vsled nevarnosti bega kapitala iz dežele je seveda naravno, da so pri nas obresti na vloge višje kot v Švici, Franciji, Ameriki in Holandiji, kjer imajo toliko denarja, da ne vedo kam z njim. Toda nevzdržno je, kadar je prevelika napetost med obrestmi za vloge in obrestmi za posojila. Zlasti pa ni mogoče pričakovati, da bi v času silnega pomanjkanja denarja zmogel podjetnik in trgovec tako visoko obrestno mero, kakor v času največje gospodarske konjunktore.

Izenačenje naših cen s svetovnimi pa postavlja še eno zahtevo, da se tudi kvaliteta našega dela popolnoma izenači s kvaliteto tujega. Če izdelujejo drugod po svetu blago z najmodernejšimi stroji, ne smejo naše tovarne delati z zastarelimi stroji. Če je drugod po svetu dosegla izvrstna organizacija dela, da se uporabi vsak stroj, vsak človek s čim največjim uspehom, potem se mora tudi pri nas izvesti enako dobra organizacija. Če je drugod po svetu dobro izpeljana delitev dela omogočila čim nižje proizvodne stroške, potem bi morali mi z enako dobro delitvijo dela doseči še nižje proizvodne stroške, ker je pri nas delovna sila neprimerno cenejša. A tudi režijski stroški pri nas ne dosegajo one višine, ko v tujini.

Da bi mogli doseči popolno izenačenje naših cen s svetovnimi in to brez škode za našo gospodarstvo, bi se morala izvesti tudi popolna reorganizacija dela pri nas. V ta namen bi morali imeti instanco ali kolegij naših najboljših gospodarjev, ki bi vodil to reorganizacijo in skrbel, da bi se vsi sprejeli načrti tudi uresničili. Pri nas ostaja le prerado vse le na papirju, dostikrat pa ne pride niti do tega, da bi vsaj na papirju rešili vprašanje. Navadno se sliši samo jadrkanje, da pa bi se kdo lotil dela in prišel z dejansko odpomočjo, je skoraj čisto izključeno.

Toda brez dobro organiziranega dela ni izhoda iz gospodarske krize in naj bo ta še tako ostra. Rešitev je le v delu in zato je tudi le od nas samih odvisno, kdaj se neha sedanja kriza.

Tudi eksplozija v Srbskih Moravicah pojasnjena

Tudi to bombo sta položila Seletković in Hranilović — Usodne zamude avstrijske policije

Dunaj, 2. septembra. r. Tukajšnji list »Der Morgen« piše, da je sedaj že nedvomno ugotovljeno, da sta atentate na vagon, ki so vozili preko Avstrije v Jugoslavijo, zakrivila dva člana hrvatske teroristične organizacije, namreč Hranilović in Seletković. S pričami je bilo ugotovljeno, da sta oba terorista v dveh zaporednih nočeh potovala v D-vlaku 31 na progi med Schwarzach—St. Veit in Beljakom. Ni nobenega dvoma, da sta bili tedaj položeni bombi, ki sta eksplodirali na Jesenicah in v Zemunu.

Do sedaj pa ni bilo pojasnjeno, kdaj je bila položena bomba, ki je eksplodirala v enem vagonu na postaji v Srbskih Moravicah 2. avgusta. Oni vagon ni pripadal istemu vlaku, temveč vlaku, ki vozi okoli poldne skozi postajo Bischofshofen. Med tem pa se je dogajalo, da sta bila izdana na tej postaji dne 2. avgusta okoli poldne dva vozna lista I. razreda. Ker ni verjetno, da bi bili kakšni drugi potniki kupili vozni list I. razreda za tako kratko pot, se z gotovostjo domneva, da sta bila ona dva potnika Hranilović in Seletković. Oba atentatorja sta se torej peljala najprej v Badgastein, potem sta se istega dne vrnila v Bischofshofen ter stanovala isto pot drugič z novim peklenskim strojem in končno še tretjič z D-vlakom 31.

Naš dopisnik dodaja k temu uradnemu poročilu naslednje pripombe:

Dunajska policija zdaj z vso strogostjo in spretnostjo preiskuje in išče storilca. Zakaj pa šele zdaj, zakaj ni tega vršila ves čas poprej, kajti najbrže bi bila že s preiskavo nove zločine preprečila. Saj je jugoslovanska policija na-

ravnost s prstom pokazala pot, kam je treba poseči in sršenje gnezdo. Ako bi bila policija o pravem času izvršila preiskavo v stanovanjih Perčeca, Perčevića in ostalih emigrantskih zagrižencev, ki so vsi policiji dobro znani, tedaj bi prišli najbrže vsi potrebni dokazi na dan. Čudno, da so sploh kaj našli! Časa za odpravo vseh nevarnih dokazov so imeli dovolj.

O Perčeviću pišejo zagrebške »Novosti«, da je avstrijski podanik. To ni tako brez dvoma gotovo. Ali gotovo je, da uživa avstrijsko penzijo podpolkovnika. Perčević je vedno povsod zraven, kjer je kaka habsburška demonstracija in kjer tudi Sarkotić nikdar ne manjka. — Ta Perčević je bil na obravnava proti trem Hrvatim prve dni maja zastran »nameravanega atentata na Perčeca« kolovodja emigrantskih poslancev. Imel jih je vedno kakih deset in po vsaki pavzi so imeli med sabo »konsilium«, pri katerem je mel Perčec vedno prvo besedo. Samo k razsodbi ga ni bilo, ko je bilo že jasno, da bodo Hrvati oproščeni. Takrat bi mogli imeti v pesti vse glavne zarotnike, ako bi policija le z mežincem zganila. Vse je bilo tam, kar leze ino gre okoli »Gričca«. — V Avstriji je sicer idealna tiskovna svoboda, ali takim nesramnostim, ki jih »Gričec« donaja, bi pa le mogli narediti konec. Ta emigrantska cunj je povlečevala vsak zločin emigrantov in kazala poi do novih zločinov. In za take zločine se že najde paragraf tudi v Avstriji.

Ali ne bodimo krivični: Policija se zdaj resno trudi, da bi prinesla jasnost v te zločine. Zato ji moramo izreči le svoje priznanje.

MacDonaldov odgovor delavski stranki

Ker želi obvarovati široke mase resne nesreče, bo obširno odgovoril šele tedaj, ko izvrši svojo dolžnost — Demonstracija brezposelnih proti vladi

London, 2. septembra. AA. Danes so objavili odgovor ministrskega predsednika MacDonalda na resolucijo delavske stranke v Seahamu, ki ga pozivlja, naj odstopi. V pismu pravi MacDonald med drugim:

»Obžalujem zelo, da je vaš izvršni odbor, ne da bi poznal dejstev, sprejel resolucijo, ki ste mi jo sporočili. Naj bo nesporazumljenje še tako veliko, vendar morajo tudi najbolj površni opazovalci, ki morda menijo, da so se moji tovariši oddaljili od svojih načel, priznati, da so storili vse, da ohranijo življenjski standard brezposelnih na čim višjem nivoju.

Če razpravljate o teh stvareh v razmerah brez panike in poloma, se imate zahvaliti zato edino meni in mojim tovarišem, ki so s svojo akcijo storili vse, kar so mogli. Če smo prisiljeni pozvati brezposelne, naj sprejmejo razmere, ki so za nje drugačne kot leta 1929, storimo to, ker jih želimo obvarovati pred poslabšanjem, ki bi bilo za nje zares tragična nesreča.

Možno je, da vam je težko to priznati. Vendar je tako in boste to v kratkem razumeli. Duh pisma, ki ste mi ga pisali pred nekaj dnevi, je še vedno moj duh in želim vam ponoviti, da se izročam v vaše roke.

Ker želim obvarovati široke mase te države resne nesreče, bom odgovoril na vse resolucije

Za svečanost »Jadranske straže« v Zagrebu

Zagreb, 2. septembra. AA. V nedeljo 6. septembra bo svečan krst zastave Jadranske straže, krajevni odbor II. v Zagrebu. Kmica nove zastave bo Nj. Vel. kraljica. Na tej proslavi bo, sodeč po dosedanjih prijavah, sodelovalo ogromno število društev, nacionalnih ustanov in državljanov iz bližnje in daljne okolice. Radi pravilne organizacije vsega slavlja so povabljeni zastopniki sodelujočih društev na sejo, ki bo v četrtek 3. t. m. v mestni posvetovalnici v Zagrebu pod predsedstvom zagrebskega župana dr. Srkulja.

Zagreb, 2. septembra. AA. Prometni minister je s svojim sklepom št. 71327-31 dovolil članom Jadranske straže četrtinsko vožnjo na potovanju na proslavo petdesetletne zastave Jadranske straže v Zagrebu. Popust velja za vse vlake, razen orientekspresa od vstetega 4. do 8. t. m. do Zagreba, odnosno do one postaje, kjer potniki vstopijo v posebni vlak. Potniki kupijo na odhodni postaji na podlagi članske legitimacije Jadranske straže vozni listek za polovično vožnjo, ki jim bo veljal tudi za brezplačen povratek, če se izkažejo s potrdilom, da so se udeležili proslave Jadranske straže v Zagrebu. Isti popust velja tudi pri potovanju v posebnih vlakih, ki jih železniške direkcije na prošnjo Jadranske straže lahko uvedejo s katerekoli postaje do Zagreba in nazaj, če znaša število potnikov na odhodni postaji vsaj 250 oseb, odnosno če se plača vsaj za toliko ljudi voznina.

Bolezen romunske kraljice matere

Bukarešta, 2. septembra. d. Kraljica-mati Marija je v Sinaju težko obolela. Nahaja se v dvorcu Balticu ob Črnem morju, kjer se mora podvreči dietični kuri v svrhu, da bo lažje in z večjim uspehom prestala neobhodno operacijo.

Dunajski sadni trg

Dunaj, 2. septembra. d. Iz Italije se je uvozilo 10 vagonov breskev in 1 vagon grozdja, iz Jugoslavije 8 vagonov sliv, iz Madjarske 12 vagonov grozdja in 10 vagonov hrušk. Cene neizpremenjene.

I. mednarodni šahovski turnir na Bledu

Dan presenečenj — Maroczy premagal Bogoljubova in Stolz Njemcoviča

Bled, 2. septembra. AA. Danes so šahovski mojstri, ki sodelujejo na velikem mednarodnem turnirju na Bledu, igrali osmo kolo. Pri vseh mizah so bile borbe prav ostre.

Španska partija med Astalošem in dr. Vidmarjem se je končala že po 15. potezah z remijem.

Kostić in Pirc sta igrala Caro-Kann-ovo obrambo. Beli je med odprtivitvijo ponudil kmeta, toda Pirc se ni upal sprejeti te žrtve. Branil se je rajši z opreznjšo igro, prišel pa pri tem v neugoden pozicijski položaj, nakar je moral po 45 potezah odstopiti.

Maroczy—Bogoljubov: Francoska igra s skakati, Bogoljubov je izbral smelo varianto. Kmalu je bila njegova pozicija slaba in je bil proti energični igri svojega nasprotnika brez moči. V 29. potezi se je zato vdal.

Aljehin—Flohr sta igrala damski gambit. Svetovni mojster je kmalu v ospredju. V že izgubljeni poziciji zagreši Flohr novo težko napako, nakar izgubi trdnjavo. V 29. potezi se je zaradi tega vdal.

Stolz—Njemcovič: indska obramba. Njemcovič je bil kmalu v veliki premoči. Vsi so mislili, da bo v kratkih potezah zmagal. Po slabi potezi pa je tvegaval nepravilno kombinacijo in izgubil damo. Moral je v 37. potezi nehati.

Tartakower—Colle. Črni je izbral Aljehinovo obrambo. Toda Tartakower iznenadi svojega nasprotnika s svojevredno odprtivitvijo, pridobi kmeta in v 52. potezi zmagava v končnici.

Nedokončana je ostala samo partija Spielmann—Kashdan. Igrala sta damski gambit. Sredi igre je Kashdan izgubil kmeta in bo v končnici komaj dosegel remi.

Položaj po osmem kolu

Bled, 2. septembra. AA. Ker sta imela tako Spielmann kakor Kashdan različna tekača, Spielmannu ni zadoščal kmet, ki ga je imel več od svojega nasprotnika, da bi partijo dobil; končala se je v 42. potezi remis.

Končno stanje po 8. kolu je to-le:

Aljehin 7 in pol, Spielmann 5 in pol, Bogoljubov, Vidmar 4 in pol, Kostić, Kashdan 4, Flohr, Maroczy, Stolz, Tartakower, Astaloš 3 in pol, Njemcovič, Colle 3, Pirc 2 in pol.

Jutri v četrtek se začne 9. kolo. Nastopijo ti-le pari:

Vidmar—Spielmann, Colle—Astaloš, Njemcovič—Tartakower, Pirc—Stolz, Flohr—Kostić, Bogoljubov—Aljehin, Kashdan—Maroczy.

Dve hitri zmagi svetovnega prvaka na Bledu

(Glose od Vasje Pirca)

Dr. Aljehin je na Bledu v odlični formi. Naravnost pozornost vzbujajo njegova smela igra na brezpozorno zmago. Proti Njemcoviču in Pircu si je dobro pripravil zamotani žrtvi kmeta, ki sta bili sicer nekorektni, vendar pri omejenem času njegova nasprotnika nista našla izhoda iz velikih komplikacij in sta izgubila partiji.

Francoska Obramba

Beli: dr. Aljehin Črni: Njemcovič

1. e2—e4 e7—e6
2. d2—d4 d7—d5
3. Sb1—c3 Lf8—b4

S to potezo svojega nasprotnika je mogel dr. Aljehin sigurno računati, ker je Njemcovič že od nekdaj stalno igra.

4. Sg1—e2

Poteza, ki je že čisto izginila iz turnirske prakse, Aljehin pa ji daje s to partijo novo vsebino.

4. — — d5:e4

Črni se seveda odloči, da kmeta drži.

5. a2—a3 Lb4:c3
6. Se2:c3 f7—f5
7. f2—f3!

Sedaj že konsekvantno. Beli žrtvuje še drugega kmeta za napad.

7. — — e4:f3

8. Dd1:f3 Dd8:d4
Tega drugega kmeta črnemu že ni bilo treba vzeti; boljše bi bilo zanj, da bi mirno razvijal figure.

9. Df3—g3!

Izsilil oslabilen črne pozicije.

9. — — Sg8—f6

10. Dg3:g7 Dd4—e5+

11. Lf1—e2 Th8—g8

12. Dg7—h6 Tg8—g6

Nepotrebno. Bolje takoj Ld7.

13. Dh6—h4 Lc8—d7

14. Lc1—g5 Ld7—c6

Po tej slabši potezi že ni več rešitve za črne; pravilno je bilo Sb8—c6.

15. 0—0—0! Lc6:g2

16. Th1—e1 Lg2—e4

17. Le2—h5 Sf6:h5

18. Td1—d8 šah Ke8—f7

19. Dh4:h5

Črni se vda, ker proti grožnji Se4 in Dh7: ter Tf1 šah nima več obrambe.

Katastrofalna nevihta v severni Dalmaciji

Šibenik, 2. septembra. k. Po vsej severni Dalmaciji je včeraj divjala velika nevihta. V okolici Skradina je padala ko oreh debela toča, ki je v 10. minutah uničila okrog 30 vagonov grozdja. Vinogradi so popolnoma uničeni. Naliv so bili toliko, da je Bučica zelo narasla in odnašala grmovje in drevje in vse, kar je dosegla. V njenih vodah sta izginila tudi dva otroka, ki ju doslej še niso našli. Strela pa je udarila v neko vojaško barako, ki se je docela sesula. Dva vojaka sta bila pri tem težko ranjena.

Zavarovanje proti toči

Beograd, 2. septembra. AA. Na podlagi zakona o zavarovanju proti toči z dne 10. februarja t. l. je dunavska banovina sestavila uredbo o obveznem zavarovanju posevkov in plodov proti toči na podlagi poslanih posevkov, ki naj bi jih plačali vsi lastniki oziroma obdelovalci zemlje v dunavski banovini. To uredbo je dunavska banovina predložila ministrstvu pravde v proučitev in potrditev. Čim bo uredba potrjena, bo stopila v veljavo. Vsekakor bo to še v toku sedanjega gospodarskega leta. Dunavska banovina bo na ta način prva, ki bo uvedla obvezno zavarovanje proti toči.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 2. septembra. d. V Severnih Alpah nastopa po južnem vremenu oblačje in slabše vreme, na vzhodnem robu sicer še jasno in toplo, pozneje tudi oblačno. V Južnih Alpah oblačno, deloma deževje, toplo.

Pozdravni večer in kongres jugoslovenskega plinarskega in vodovodnega udruženja

Nocoj se je vršil v Unionu pozdravni večer 6-letnega kongresa jugoslovenskega plinarskega in vodovodnega udruženja. Kongresiste je najprej pozdravil predsednik udruženja inž. Cerneković, ravnatelj zagrebške plinarne; nato pa g. Orehek kot načelnik upravnega odbora ljubljanske mestne plinarne, vodarne in elektrarne ter kot zastopnik ljubljanske mestne občine. Za govoroma teh dveh gospodov so se vrstili pozdravni govor ostalih kongresistov. Za kongres, katerega otvoritev bo jutri ob 8. jutraj v dvorani Delavske zbornice, je prijavljenih skupaj 137 gostov. Med oddolnimi inozemskimi gosti omenjamo gg. inž. Franc Zucklind in dr. Otakar Urbanek, zastopnika mestne občine praške, dr. ing. Alojzija Opatrnj, predsednika češkoslovaških plinarov in vodaren, dr. ing. Kecklika, profesorja praške tehnične fakultete, ing. Karla Jedličko, direktorja praške plinarne, ing. dr. Krasnekerja, odposlanca češkoslovaškega ministrstva javnih del, ing. Wrangla, zastopnika poljskega ministrstva za trgovino in industrijo iz Varšave, ing. Erwina Kirschnerja, direktorja mestne vodarne v Breslavi ter ing. Goettlerja, direktorja dunajske plinarne.

Higijenska razstava

Higijenska razstava je namenjena pouku prebivalstva, ki naj spozna svrhu higijenskih ustanov, ki vrše nesebično delo za zdravstveni napredek naroda. Iz razstave je razvidno, da je bilo delo Higijenskega zavoda in podrejenih mu ustanov plodonosno in kljub kratkemu času ter pomankljivih sredstev naravnost vzorno izvedeno.

Razstava je razdeljena v dva oddelka. Prvi prikazuje organizacijo in delo higijenskih ustanov, drugi higijeno na deželi. Vse je ponazorjeno z modeli, ki jih pojasnjujejo napisi, na čisto nov način. Vse modele in napise je izdelalo osebje Higijenskega zavoda v Ljubljani. Modeli so napravljeni po naravi v razmerju 1 : 10.

Higijenski zavod je poverjen v vodstvo higijene in socialne medicine v naši banovini. Poleg boja proti nalezljivim boleznim in ljudskim kugam, je njegova najvažnejša naloga higijenska asanacija. Ima 4 oddelke: 1. bakteriološko-epidemiološki, ki preiskuje material na kužne in druge bolezni. Doslej je izvršil nad 70.000 različnih preiskav. 2. oddelke za preiskavo vode in živil, katere pošiljajo z ožjim nadzorom poverjena oblastva iz vse banovine v preiskavo. V zadnjih letih je preiskal preko 3000 živil in vod. Izdaja tudi strokovna mnenja. 3. socialno-medicinski, katerega naloga je raziskovanje in izboljšanje zdravstvenega stanja prebivalstva. To nalogo vrši v 3 odsekih: v higijenskem, vitalno statističnem in propagandnem. 4. sanitetno-tehnični, ki izdeluje načrte in proračune ter vrši tehnične asanacije. Izvršil je v dobi petih let 17 vodovodov, 33 zajetij studencev in vodnjakov, 57 kapnic, stranišč in gnojišč, ter oddal mnogo načrtov. Dogradil je tudi več Zdravstvenih domov.

S krstami in grobovi je ponazorjena umrljivost, z zibelkami rojstva tekem zadnjega desetletja. — To je statistika. — V letu 1920 nastajalo 52 krst (na vsakih 10.000 prebivalcev je umrlo 52 dojenčkov, na milijon 5.200), v sledečih letih pa vsako leto manj, v letu 1929 le 36 krst. V tem vidimo razveseljevo zmanjšanje umrljivosti pri dojenčkih, kar je predpogoj zdravstvenega stanja napredka narodov.

Napis drugega oddelka se glasi: Povprečno število smrtnih slučajev na vsakih 1000 prebivalcev dravske banovine v desetletju 1929-29 po starostnih skupinah in srezih. Vsak grob predstavlja 1 umrlega na 1000 prebivalcev. Največjo umrljivost kažeza mesti Celje (41 grobov) in Ptuj (35 grobov), najmanjšo mesto Maribor, srez Kočevje, Celje okolica in Laško (19-20 grobov). V tretjem oddelku predstavlja statistika z zibelkami povprečno število rojstev na vsakih 10.000 prebivalcev dravske banovine v desetletju 1920 do 1929. Vsaka zibelka pomeni 1 rojstvo na 10.000 prebivalcev. Na prvi pogled opazimo veliko nazadovanje rojstev v mestih Maribor in Ptuj. Mariborčani in Ptujčani izumirajo. Porast prebivalstva v obeh mestih je le navidezen, ker ima edini vzrok v dotoku ljudi iz dežele.

Pozornost vzbudi zemljevid organizacije higijenske službe v drav. banovini, na katerem opazimo veliko število zgradb, ki predstavljajo že obstoječe in v bližnji bodočnosti predvidene higijenske ustanove. Korak naprej je zgradba Zavoda za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani. Ima tri oddelke:

a) dečji dispanzer s splošno otroško polikliniko za bolno in siromašno deco od rojstva do 14. leta.

b) dečji in materinski dom kraljice Marije z dečjo kolonijo v Lukovici.

c) šolo za materinstvo, strokovno šolo za dečje zaščitne sestre, s potujočimi tečaji, gošpodinjskimi tečaji in odsekom za socialno zaščito.

Statistika navaja ogromno delo zavoda v nad 100.000 zdravniških pregledih, 17.857 posvetova-

njih, 8384 posetih zaščitnih sester na domu in oskrbo 1600 dojenčkov in mater.

Nekoliko dalje se nahaja načrt bodoče šolske poliklinike v Ljubljani. Šolska poliklinika vrši preglede in zdravi v splošnem ambulatoriju, v ambulatoriju za bolezni oči, nosa in ušes. V zobnem ambulatoriju in v antropološkem oddelku ima kopališče, šolsko kuhinjo in vzdržuje počitniške kolonije za slabotno deco. Doslej je izvršila preko 60.000 zdravniških pregledov in zdravljenj. Sledita Zdravstvena domova Celje in Maribor. Imata enake naloge in vršita isto delo.

Zemljevid zdravstvene propagande nam nazorno kaže tisoče predavanj o jetiki, drugih nalezljivih boleznih, spolnih boleznih, alkoholu, splošni higijeni in dečji higijeni, potujoče razstave, higijenske tečaje, vse v katerih krajih so se vršili in koliko.

Pogled se nam ustavi na petih čuvajih ljudskega zdravlja Zdravstvenih domov v Trzinu, Medvodah, Lukovici, Cerkljah in Logatcu.

Druge oddelke prikazuje higijeno na deželi. Tu se more prepričati obiskovalec razstave o vsem zlu nehiigijenskih prilik naših naselij, vidi pa tudi, kako odpornemu temu zlu. Vsi modeli so tako izdelani, da vidimo v potankosti notranje ureditve dobre in slabe. Velika zemljevidna tabla kaže pregled asanacij, izvršenih v dravski banovini po Higijenskem zavodu od leta 1925-1930. V zvezi z asanacijskimi deli je druga zemljevidna tabla, ki nam ponazarja obolenja na tifusu in griži v Dravski banovini v letih 1920-29.

Kaj so asanacije in kje asaniramo, kaj asaniramo, pot do asanacije, zdravstveni in gospodarski pomen asanacij, vse je popisano na posebnih tablah.

Higijenska razstava je posvečena prebivalstvu, ki naj črpa iz nje spoznavanje higijene in razumevanje za higijensko delo. Higijenski napredek naj bo priznanje in nagrada prirediteljem za ves oni prosti čas, ki so ga posvetili razstavi, mesto oddihu.

Pravilnik o sprejemnih izpitih za učiteljske

Beograd, 1. septembra. AA. Na podlagi § 34 zakona o učiteljskih je prosvetni minister predpisal pravilnik o sprejemnih izpitih in vpisu v I. razred učiteljske.

Čl. 1.
Učenci in učenke, ki se v zmislu §§ 33, 34 in 35 zakona o učiteljskih prijavijo za vpis v I. razred učiteljske, je treba takoj po vpisu zdravniško pregledati. Pregled opravi šolski zdravnik, če pa tega ni, sreski sanitetni referent iz kraja, kjer je šola. Ta pregled bo 14. in 15. septembra. Prisostvujejo mu praviloma ravnatelj ali njegov namestnik in en učitelj, ki ga ravnatelj določi.

Čl. 2.
Učence, ki bolehalo na dolgotrajni bolezni, ali ki so podvrženi bolezni, nevarni za druge učence, ali pa ki imajo kakršnokoli telesno napako od rojstva ali kakorkoli, ali ki niso za svoja leta dovolj razviti in pravilno fizično vzrasli, se ne smejo pustiti k sprejemnemu izpitu. Razlog o odklonitvi je treba navesti na prošnjo. To opombo podpišejo zdravnik in prisotni člani. Takemu učencu je treba takoj 16. septembra vrniti vse priložene listine s podpisom članov.

Čl. 3.
Sprejemna izpita sta dvojna:
a) za učence z nižjim tečajnim izpitom srednjih šol;
b) za učence z izpitom meščanske šole.

Čl. 4.
Učence z nižjim tečajnim izpitom srednjih šol je treba glasbeno preizkusiti glede sluha in glasu. Učenci, ki nimajo posluha, pa čeprav so

telesno zdravi, se ne smejo sprejeti v učiteljske. Tem učencem je treba takoj vrniti listine.

Čl. 5.
Izpraševalni odbor za glasbeno sposobnost tvorijo ravnatelj ali njegov namestnik, glasbeni učitelj in še ena ena moč, ki je glasbeno izobražena.

Čl. 6.
Sprejemni izpit učencev s položenim izpitom meščanskih šol je pismen in ustmen.

Čl. 7.
Pismen izpit je treba polagati iz narodnega jezika, v obsegu, ki je predpisan za učence četrtega razreda srednjih šol. Ta izpit traja dve uri.

Čl. 8.
Ustmene izpite je treba položiti iz narodnega jezika, narodne zgodovine in iz zemljepisja Jugoslavije, matematike v obsegu, predvidenem za nepopolne gimnazije (štiri razredne). Glasbeno sposobnost je treba ugotoviti tudi pri učencih srednjih šol.

Čl. 9.
Izpraševalni odbor za učence meščanskih šol tvorijo ravnatelj ali njegov namestnik in člani učiteljskega zbora za posamezne predmete, ki jih določi ravnatelj.

Čl. 10.
Po končanem pismenem in ustmenem izpitu izpraševalni odbor sklepa o tem, ali kandidata sprejme ali ne.

Čl. 11.
O izpitu se vodi zapisnik. Vanj je treba za beležitve postavljene naloge za pismen izpit, učencevo ime, in sklep o njegovem sprejemu ali odklonitvi. Zapisnik podpišejo vsi člani, piše ga pa član odbora, ki ga določi ravnatelj.

Čl. 12.
V prvi razred se lahko sprejmejo učenci s končanem 5. in 6. razredom gimnazije, če niso prestali, če so telesno in duševno zdravi in če imajo posluh in glas.

Velesejem vzorcev v Brat-slavi

V nedeljo 30. avgusta sem si ogledal ta sejem ali »veletrg«, kakor ga imenujejo Čehi in Slovaki. Z Dunaja pridemo tja po raznih potih v približno dveh urah: po Donavi, z železnico in z električno železnico. Nazaj po Donavi pa sem se divno vozil celih sedem ur.

V štirih urah sem si sejem prav dobro ogledal. Zunanja prireditel in notranja razporedba je v Ljubljani veliko prikupnejša, tudi po obsegu ne nadkrijuje ljubljanskega. Prav dobro je tu zastopana velika industrija z raznimi stroji, kar pa ne daje samo Slovaška, marveč tudi ostali del republike. Tekstilije so močno zastopane, prav posebe domača slovaška obrt. Keramika in steklo se odlikujeta po zares krasnih vzorih. Tudi pohištvo je dobro zastopano, in sicer tudi tu kakor na Dunaju prevladuje praktično pohištvo tako za kuhinjo kakor za sobe. Moderna stanovanja hočejo imeti tako, da je kolikor mogoče malo ali celo — nič postelji videti. Čez dan elegantna soba, ponoči spalnica. To pomeni, da je več ali manj povsod le majhnih stanovanj, ker je spalnica postala luksus.

Razstava sadja in grozdja pa imponira. Grozdja imajo krasnega, tako da bi se človek moral zbiti take konkurence v bližini velikih mest. Toda če pa povprašamo, koliko vagonov bodo imeli tega ali tega grozdja, dobimo začuden odgovor: A gde pak, žiadnega! Torej na vagonne takega krasnega grozdja ne prodajajo. Drugače je s hruškami. Teh pa imajo veliko in krasnih.

Na sejmu so zastopane tudi vse kulturne institucije. Mene je zanimala posebno izložba slovaške napredne mladine. Tu vse kipi in dere kar z elementarnimi silami naprej skozi vse zidove... Veliko je mladih sil, ki se s precejšnjimi uspehi uveljavljajo med raznimi stru-

jami od zastarelih do najbolj revolucionarnih. Je pa tudi veliko idealizma in predvsem dobre volje za ustvarjanje koristnih delu narodu in slovanstvu. Tudi naši državi posvečajo veliko pozornosti in svoje bratske ljubezni. A. G.

Frank Harris

Iz Nizze je šla te dni v svet vest, da je umrl tam v 76. letu starosti angleški publicist in literat Frank Harris. Njegov roman »Bomb« je knjiga, ki je bila v knjižnici Delavske zbornice v Ljubljani največkrat izposojena. Statistika v isti knjižnici pove, da se je tudi njegovo delo »Jahre der Reife« (J. Fischer Verlag, Berlin) zelo pridno čitalo. Frank Harris je dosegel svetovni uspeh z dvema deli: O. Wildejevo biografijo, ki jo prištevajo nekateri med najboljša svetovna biografska dela, in pa s svojimi študijami o Shakespearu. Wildejev življenjski opis je vzbudil svoj čas ogromno pozornost, ker je spravi Harris v tej knjigi na dan stvari, ki so šele pokazale Wildeja v pravi luči in pojasnile mnogo iz njegovega razmerja do prijatelja lorda Alfreda Douglasa. Šele ko je začel Lord Alfred Douglas odločilen boj za svojo omadeževano čast, šele tedaj pa se je pokazalo, da tudi Harris ni bil tako vester biograf Wildejev kot bi se to zdelo, sodeč po njegovem delu in besedah. Douglas je odkril tudi o Harrisu naravnost gorostaste stvari. Zanimivo je tole: Harrisovo delo je izšlo v Ameriki, kjer je doseglo ogromne naklade, sam je povedal Douglasu, da je bilo od prve izdaje naenkrat prodanih 40000 izvodov. Tedaj ko je to delo izšlo v Ameriki, je podvel Douglas vse potrebne korake, da se ni smel prodati v Angliji niti en eksemplar. Pozneje je Harris mnogo prosil Douglasa, da bi to prepoved prekal, toda Douglas je stavil pogoj, da se črtajo v knjigi vse neresnične, nanj se nanašajoče vesti. Tega pogoja Harris ni sprejel, zato se knjiga še dandanes ne sme prodajati v Angliji. V Nemčiji je izšla pri S. Fischerju v Berlinu in dosegla že več izdaj. Isto usodo kot Wildejevo biografijo, je doletela tudi drugo Harrisovo knjigo v Angliji. Tudi knjiga, ki nosi v izvirniku naslov »Moje življenje in moje ljubezni« (nemško: »Jahre der Reife«), se v Angliji ne sme razpečavati.

Lordu Alfredu Douglasu ni preostajalo za rehabilitacijo druga pot, nego ta, da je vrgel sam v svet resnico o svojem razmerju do Oskara Wildeja. L. 1929 je izdal knjigo »Lord Alfred Douglasovo prijateljstvo z Oskarom Wildejem«. Ta knjiga je vzbudila po vsem svetu ogromno senzacijo. V Nemčiji je izšla v založbi Paul Lista v Lipskem. Kdor si hoče napraviti objektivno sodbo o Wildeju, ne sme iti preko te knjige.

S Harrisom lega v grob mož, ki je igral tako v Wildejem kot v Douglasovem življenju vlogo. Obe življenji teh dveh mož, o katerih se je zdelo, da so jima rojenice nasule na pot vso svojo srečo, ste se zili v strašno tragiko.

O Harrisu se bo te dni po vsem svetu mnogo pisalo. Te dni je »padlo zagrinjalo noči čez igro dneva« (Harris) v življenju moža, ki je bil gotovo eden najzanimivejših iz časov Viktorije v Angliji. Ze tek njegovega življenja je roman. Wilde, Douglas, Harris — koliko gradiva za roman, tragedijo. Čemu vstvarjati osebnosti, ko so že vstvarjene, saj pesni Bog najbolje! — Ne z ozirom na mrtvega Harris, temveč z ozirom na še živega, edinega iz te trojice še živečega, 60-letnega Lorda Douglasa, kateremu sem svoj čas obljubil, da mu bom pomagal — v naših skromnih razmerah seveda — boriti se za resnico, sem napisal te vrstice, katerih namen je, opozoriti čitatelje Harrisovih del, zlasti njegove biografije o Wildeju, da naj vzamejo v roke tudi Douglasovo gorimenjeno delo, ako si hočejo napraviti in ohraniti objektivno sodbo. Ivan Podlesnik.

*) Oscar Wilde. Eine Lebensbeichte.

**) Schakespeare der Mensch.

Žene v ruski književnosti

V impozantni zgradbi ruske književnosti so žene zavzele precej in lepih mest. Dočim so v prvih dveh tretjinah minulega stoletja bile njihove vloge manj pomembne za razvoj in napredek ruske lepe besede in so žene posegale v umetnost le slučajno in priložnostno, je v zadnjih decenijah devetnajstega stoletja in še bolj v prvih treh našega njihov vpliv zelo porastel. Namen naslednjih vrstic je, da podajo vsaj površne skice nekaterih najvažnejših ruskih književnic. Več govora bo o dveh sodobnih ruskih pesnikinjah, o Darini Cvetajevi in Ani Ahmatovi.

Samo omenil bom Karolino Pavlovo, ki je živila in se največ udejstvovala v prvi polovici XIX. stoletja in je posebej znana po svojih lirskih pesmih. Zanimiva osebnost ruske književnosti preteklega veka je Avdotja Panajeva, ki je tesno vezana za življenje znanega pesnika Nikolaja Nekrasova. Bila je zelo dobro vpeljana v vse intimne skrivnosti ruskega književnega življenja sredi preteklega stoletja in je v tej smeri napisala pomembne spomine, ki se v marsičem osvetli in komentirali življenjski tek nekaterih ruskih književnikov te dobe. Sicer se je pa Avdotja Panajeva tudi samostojno udejstvovala v lepi književnosti in med drugim napisala zelo sugestivno avtobiografsko delce z naslovom »Družina Taljuikovih«.

V osemdesetih letih je literarna aktivnost ruske žene rapidno rastla. Žene so vpeljavale nove smeri v prvi vrsti simbolizem, v rusko književnost. V tej smeri moram imenoma omeniti: Ščepkino-Kupernik, Miro Lohvicko-Skalon in Solovjevo. Vse po vrsti so se udejstvovala kot pesnikinje. S pisanjem zgodovinskih romanov se bavi Olga Forš.

Posebno mesto zavzema žena znanega pisatelja Dimitrija Merežkovskega, pesnica Zinaida Hippina, ki danes živi v Parizu. Pisala je tudi prozo, vendar z manjšim uspehom. Zadnja leta je postala zelo agilna publicistinja

in sodeluje v mnogih ruskih emigrantskih časopisih in revijah. Podpisuje se rada s pseudonimom Anton Krajnji.

Posebno mesto pripada pesnikinji in pisateljici N. A. Tefi, ki je danes po vsej Evropi znana po svojih kratkih, a psihološko poglobljenih in klenih humoreskah. Zadnja leta jih je največ objavljala v ruskem dnevniku »Vozroždenije«, ki izhaja v Parizu. Smatrajo jo za najmočnejšo humoristično pisateljsko moč v ruski emigraciji. Napisala je tudi celo vrsto toplih pripovedk za otroke.

Prav te dni mineva deset let, odkar je tragično končal za Aleksandrom Blokrom morda najizrazitejši ruski pesnik svojega časa, Nikolaj Gumiljev. Boljševiki so ga ustrelili. Bil je mož Ane Ahmatove, ki jo kritiki smatrajo za največjo rusko pesnico sploh. Do l. 1913. je bilo njeno ime redko spominjano v ruskih književnih društvih in med ob činstvom. Nenadoma in nepričakovano pa je zaslovela, ko je tik pred svetovnim pokoljem izdala svojo prvo pesniško zbirko »Molek« Naravnost fascinirala je rusko čitateljstvo, posebej mladino. Na pamet so se učili njenih pesmi in čez noč je postala najbolj priljubljena med vsemi pesniki. Sredi krvavih vojni let je publicirala svojo drugo zbirko z naslovom »Bela jata«, po končani revoluciji pa tretjo in zadnjo: »Anno Domini«. Potem je onemela. Najbrže radi duševne depresije, radi razdejanj zunaj, po široki Rusiji, in še bolj vsled tragike v lastni družini, radi nepričakovane smrti moža Nikolaja Gumiljeva. Pa so te tri knjige dovolj, da ponese njeno ime v široki svet.

Eden v naši državi živečih ruskih publicistov je osnovno občute pesni Anahmatove kondenziral v dve besedi: ljubezen in bol. V resnici sta v njenem pesniškem delu ti dve besedi tako tesno medseboj prepleteni, da pomenita eno, da pomenita občute ljubezni, ki je bol. Vse tri njene knjige so čista, nekaljena lirika. Lirika, ki je ostro subjektivna, ki je izpoved in kontemplacija, ki je ko pelin grenka in brez sončnih vibracij, ki je nazadnje boheimska in tu morda pestrejša. To pa v krasnejših letih. Prehodi iz ene knjige v drugo so

rahli, komaj vidni in človeku se zdi, ko da je vse njeno pesniško delo širok monolog v treh delih.

Morda bi bilo prav, ko bi s par besedami pojasnil uspeh in popularnost pesnikinje Ahmatove. Njen mož Nikola Gumiljev je bil oster pobornik akmeizma, nove pesniške struje, ki je pomenila reakcijo na takrat splošno modni simbolizem. Ana Ahmatova je vstvarjala določno v tej smeri in že v samem začetku toliko simboliste, ki so se izživljali v nerazumljivem verbalizmu in izgubliali čas v iskanju nenavadnih in drznih metafov. Njen preprost stil, splošna razumljivost in prijetna kratka oblika njenih pesmi so postale privlačne. Prodrli je in njena vrednost stoji še danes.

Druga pesnikinja, o kateri se prav tako v zadnjem desetletju mnogo govori in piše, je Marina Cvetajeva. Nastopila je nekaj malega pred Ano Ahmatovo. Kot mlado, življenja željno dekletce rumenih las se je pojavljala po moskovskih književnih društvih l. 1912 in prebirala svoje mladostne pesmi, polne ognja in strasti. Ko je zagorel kres svetovne vojne nad Evropo, je bila Cvetajeva že znano ime med ruski izobraženci. Poglobila se je v rusko narodno pesem, v lirsko romance in jih v novi obliki metala v svet.

Temeljno občute njene pesmi je romantično. Motivi so ji večinoma ko, pri Ahmatovi ljubezenski, ali z drugim, toplejšim in razkošnejšim občutjem. V njenem ritmu je moč, v njeni besedi ogenj in drzna strast. Zato je niso nekateri v književnem svetu neosnovano ciganke imenovali. Ona je hotela vedno biti v neke vrste disharmoniji z ostalim svetom. Celu za »revolucije, ko so bili časi tvegani in je življenje posameznika na tenki niti viselo, je Cvetajeva v smelem pogumu opevala pisano romantiko XVIII. stoletja, aristokratsko življenje, »krono in prestola«, kot pravi neke kritiki Slonim, skratka vse, kar je bilo v najostrejši disharmoniji s kritičnim časom.

Cvetajeva ima daleč manj publike ko Ahmatova. Zelo dolgo so ji sploh odrekli umetniško vrednost. To pa radi težke razumljivosti njenih pesmi. Vendar je nezadovoljevež iz dneva v

dan manj in ime Marine Cvetajeve postaja vedno svetlejša. V njenih verzih je mnogo intelektualističnega, mrzlo miselnega. To pa v poznejših delih. Ta prekrat se je izvršil koncem svetovne vojne, ko je revolucionarski pokret skopal brezdanji prepad med preteklim in sedanjim. Cvetajeva ga je izrazila v zbirki »Ločitev«. V tistih dneh je z muko na licu zapela: »Pod mračno oljko skrij svoje vzglavje! Bogovi so ljubosumni na smrtno ljubezen.« Romantika je prešla v tragiko, ki poslej občutno prevladuje. Zadnja leta se je začela baviti z dramami. Posebno »Tezeje«, ki ga je objavila v »Sodobnih zapisih«, ki izhajajo v Parizu, in »Fedra« sta bili toplotno sprejeti. Cvetajeva je mnogo novega in jedrega prinesla v rusko književnost.

Poleg Ahmatove in Cvetajeve je med ruskim književnicami danes najbolj znana Lidija Seifulina, ki je pa sorazmerno kasno (1921) nastopila v književnosti. Po poreklu je Tatarka. Piše prozo. Proslavila se je z romanoma »Ruski pravice« in »Štiri glave«. Posebno so ji pri srcu oni kraji in ljudje široke Rusije, ki so službenemu svetu najmanj poznani. Tako je posebej Sibirijo globoko občutila in nazorno in z razumevanjem opisala. Priznanje je žela po par letih dela in že l. 1924. so izšla njena zbrana prozna dela v treh knjigah.

Omeniti moram še Marieto Saginjan, ki se je poskušala v pesmi in prozi. Najbolj znana je po pesniški zbirki »Orientalia«. Živi v Sovjetski Rusiji in je po revoluciji napisala že celo vrsto proznih del. Eno najnovejših je roman »Hydrocentra«.

Liriko in prozo goji Galina Kuznecova, ki živi v Parizu. — Ariadna Tirkova se peča predvsem s proučevanjem pesnika Puškina in je v tej smeri objavila obširno delo z naslovom »Življenje Puškinov«, ki je izšlo v dveh knjigah v obliki romansirane biografije. Živi v Londonu. — V praški ruski reviji »Volja Rusije« sodeluje A. Domanska. — V srbohrvaščini pa precej piše (»Ruski arhiv«) Katarina Kuskova.

T. P.

Spored svečanosti pri odkritju spomenika kralju Petru I.

5. IX. 1931. ob 20. uri: pričetek slavnosti s slavnostno fanfaro raz ljubljanskega gradu, ki jo izvaja »Sloga« in katero bo prenašal tudi radio, slavnostna razsvetljava mesta. 20.15 uri: bakljada po mestu in sicer izpred Mestnega doma po Kopitarjevi ulici, Sv. Petra cesti, Marijinem trgu, Prešernovi ulici do palače banske uprave, kjer zapoje združeni pevski zbori pod vodstvom g. Zorka Prelovca, nato po Rimski cesti, Emonski cesti, Cojzovi cesti, Sv. Jakoba trgu, Starem trgu in Mestnem trgu do magistrata, kjer bo zopet petje; od tu do Mestnega doma, kjer je razhod.

Pri bakljadi bo sodelovalo več godb. Zopetne fanfare raz gradu naznanijo konec bakljade.

6. IX. 1931.: ob 6. uri: več godb izvaja budnice po mestu z izhodiščem na Mestnem trgu. ob 3/4 9 uri: se izprazni ves slavnostni prostor pred mestnim magistratom od vogala Jugoslovanske knjigarne do Pod Tranče in do Franciškanskega mostu in zasede dohode z reditelji.

od 9. do 10. ure: zbiranje občinstva pred magistratom, na Vodnikovem trgu in Krekovem trgu, na Poljanskem in Sv. Petra nasipu, na Resljevi cesti in v Strelški ulici po objavljenem razporedu.

ob 10. uri: točno se zaprejo vsi dohodi na slavnostni prostor, kamor pozneje ne bo nihče pripuščan.

Ob 10.30 uri: slavnostno odkritje: »Molitev« izvajana po združenih moških pevskih zbora ob spremljevanju »Sloga«. Slavnostni govor predsednika odbora za postavitev spomenika ing. L. Bevc, ki nato odkrije spomenik. Državna himna, izvajana po pevcih, godbi in občinstvu enoglasno. Poklonitev vencev po zastopnikih občin in društev. Govor župana in mestnega načelnika Ljubljane dr. Dinka Puca.

Ob 11.30: pričetek povorke, ki krene mimo spomenika po Starem trgu, Sv. Jakoba trgu, Cojzovi cesti, Emonski cesti, Napoleonomem trgu, Vegovi ulici, Kongresnem trgu, Selenburgovi ulici, Dunajski cesti, Tavčarjevi ulici na Kralja Petra trg, kjer je razhod.

Opozarjamo, da bo ves spored prenašal tudi radio in bodo prenašalci postavljeni tudi v Ljubljani na raznih krajih, kakor na Vodnikovem, Krekovem, Marijinem in Starem trgu, na Poljanski, Stritarjevi in Kopitarjevi ulici.

Padec zaves bo naznanilo tudi 7 topovskih strelav raz gradu.

Razpored občinstva.

I. Pred magistratom: 1. Dohodi se zaprejo ob 9. uri in dostop dovoljen le onim, ki imajo posebne izkaznice odbora za postavitev spomenika.

Kordonj bodo: v Stritarjevi ulici, ob vogalu Jugoslovanske knjigarne, pri Krojaški ulici, Pod Trančo, od Franciškanskega mostu je prehod skozi špalir gasilcev dovoljen le onim, ki imajo izkaznico za vstop na slavnostni prostor, ostalo občinstvo naj se kreta za špalirjem.

2. Zastopniki občin, ki imajo izkaznice rumene barve, pridejo na slavnostni prostor preko Tranče (Stari trg) in stoje s čelom ob tribuni pred spomenikom, na levo od tramvajskega tira, razvrščeni v globino proti Tranči. Prostor bo naznačevala posebna tablica z napisom.

3. Darovalci, ki imajo izkaznice zelene barve, pridejo na slavnostni prostor preko Tranče (Stari trg) in stoje desno od tramvajskega tira, torej desno zastopnikov občin do skupine pevcev. Prostor bo naznačen s posebnim napisom.

4. Zastopstva društev, ki imajo izkaznice oranžne barve, prihajajo preko Stritarjeve ulice in se razvrstijo od magistrata do Robbovega vodnjaka, kakor bo to označevala posebna tablica z napisom.

5. Zastopstva z venci, ki imajo izkaznice raz-

nih barv, prihajajo brezpogojno vsa po Stritarjevi ulici in morajo biti do 9.30. zbrana v veži magistrata za Robbovim vodnjakom radi skupne razvrstitve po slavnostnem prostoru. Pozneje in po drugih dohodih došli se ne bodo propuščali skozi kordon. Uvažujte to!

6. Zastavonoše se zberejo ob in na stopnjici mestnega magistrata.

7. Imetniki izkaznic modre barve pridejo preko Stritarjeve ulice in imajo vstop na tribuno.

8. Narodne noše, ki imajo posebne izkaznice za vstop na slavnostni prostor, se zberejo okoli Robbovega vodnjaka. Ostale narodne noše brez izkaznic na Resljevi cesti od mostu navzgor.

9. Združeni moški pevski zbori in godba Sloga, ki sodelujejo pri odkritju in ki pridejo skupno od glavne vaje, se postavijo pred prodajalno mestne elektrarne.

Torej ne pozabite: ob 9. uri pričetek zbiranja, ob 9.30 uri zastopstva z venci že na prostoru - dohod Stritarjeva ulica, ob 10. uri zatoritev dohoda.

II. Na ostalih trgih in cestah: V svrhu pravilne uvrstitve v povorko bodo društva, organizacije itd. razvrščene po Vodnikovem trgu, Krekovem trgu, Strelški ulici, Poljanski cesti, Poljanskem nasipu, Sv. Petra nasipu in Resljevi cesti.

Vrstni red povorke bo sledeči:

Vojaštvo cele garnizije z vsemi edinicami.

I.) 1. Sokolska konjenica, 2. Sokol v kroju, 3. Gasilna društva, 4. Streljaška družina, 5. bivši bojovníki, 6. skavti in planinke.

II.) 1. prosvetna in kulturna društva, 2. ženske organizacije, 3. učiteljska društva, 4. narodno-obrambna društva, 5. pevstva in glasbena društva, 6. ruske organizacije.

III.) 1. akademska društva, 2. narodne noše, 3. sokol v civilu z znakom in naraščaj, 4. sportna društva.

IV.) 1. javni nameščenci, 2. privatni nameščenci, 3. železničarske organizacije, 4. trgovske in obrtne organizacije.

V.) Občinstvo po srezih: Brežice, Celje, Crnomelj, Dolina Lendava, Krško, Gornji grad, Kočevje, Kamnik, Konjice, Kranj, Litija, Ljubljana, Logatec, Ljutomer, Laško, Maribor, Metlika, Murska Sobota, Novo mesto, Prevalje, Ptuj, Radovljica, Slovenjgradec, Šmarje pri Jelšah.

Podrobna določitev prostora za te poedine skupine bo še objavljena. Sicer pa bodo mesta označena tudi s tablicami z napisi. Vzelo se je zbirne nazive radi lažje razporeditve; posamezna društva, organizacije, skupine, občine pa naj prinesejo svoje posebne tablice z napisi s seboj. Tablice naj bodo na drogu, dolgem 2 m in naj imajo obseg 60 krat 30 cm.

Odbor za postavitev spomenika kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju v Ljubljani, Kongresni trg 1/II.

Cenik jedil na dan slavnosti

Na povabilo Mestnega magistrata ljubljanskega in po sklepu širše zadržne odboro se je dne 25. avgusta 1931. se je dogovorilo v slavnostnih dneh 6., 7. in 8. septembra t. l. ob priliki odkritja spomenika Kralja Petra I. Osvoboditelja, priporočiti cenj. tovaršem gostilničarjem ljubljanskim kolikor možno enotne maksimalne cene v prehrani ljudstva, katerega se ob ugodnem vremenu pričakuje velike množice iz vseh krajev. Ta dogovor in določitev najvišjih cen naj služi namenu, da se pri tej priliki ne bo tu pa tam pretiravalo v cenah prehrane, da zadobe udeležniki teh slavnosti najbolj vti na Ljubljano, posebno pa še na nje gostilničarstvo, da si ohranimo naš dober sloves kot solidni, točni in pošteni gostilničarji.

Ob slavnostnih dneh 6., 7., 8. septembra za društva in večje družbe, ki se vnaprej naročijo v navadnih gostilnah, je določila torej Zadruga gostilničarjev te-le cene: Posamezne jedi: Juha, porcija v dovoljni količini 3.— Din, govedina, porcija 8.— Din, prikuhe po 3.— Din, sadje, kompoti in močnate jedi po kvaliteti in

običajnih cenah. — Kosilo: Navadno, juha, meso in prikuhe 10.— Din, isto s telečjo pečenko 12.— Din, s svinjsko pečenko od 14.— do 16.— Din, posebno naročeno 18.— Din. — Pečenka: Telečja od 10.— do 12.— Din, svinjska od 12.— do 14.— Din.

V prvovrstnih in hotelskih restavracijah pa ostanejo cene a la carte.

Članstvu sokolske župe Ljubljana

V nedeljo dne 6. septembra 1931. se vrši v Ljubljani odkritje spomenika Kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju, katerega odkritja se udeležijo vse Sokolstvo Dravske banovine, Zbirališče članstva v kroju in društvenih praporov je 6. t. m. ob 8.15 zjutraj na telovadišču »Ljubljanskega Sokola« v Tivoliju. Ker je vožnja četrtinska, vabimo vse članstvo, ki ima sokolski kroj, da pride ta dan sigurno v našo belo Ljubljano, tako, da bo število naše udeležbe vredno ugleda in prestiža sokolske organizacije. Legitimacije preskrbite pri pristojnih občinah. Naj ne bo nikogar, ki bi ostal doma in se ne bi udeležil te velepomembne in zgodovinske slavnosti v Ljubljani, ker moramo s svojo mnogoštevilno udeležbo pokazati, da smo vredni in zahvalni velike narodne svobode, katero nam je priboril narodni kralj Peter I. Veliki Osvoboditelj.

Članstvo Ljubljane in okolice pa ob tej priliki tudi vabimo, da se udeležijo manifestacije povorke v soboto 5. t. m. na predvečer slavnosti ob 20. uri, in sicer v kroju. Zbirališče je ob 19.30 (pol osmi uri zvečer) na Taboru, odkoder odkorakamo z godbo Sokola I na čelu pred Mestni dom. Te manifestacije bakljade se udeležijo tudi članstvo v civilu z znakom ter sokolski naraščaj in sicer takoj za članstvom v kroju. Zbirališče istotako na Taboru. Udeležba ob vsakem vremenu.

Nadalje pozivamo vse naše članstvo in sokolsko javnost, da se v polnem številu udeležijo tudi vseh ostalih prireditve, ki se vrše ob tej priliki v proslavo 10letnice vladanja Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Ujedinitelja pod geslom »Kraljevega tedna«, in sicer vedno v civilu z znakom.

Zdravo!

V Ljubljani, dne 2. septembra 1931.
Uprava Sokolske župe Ljubljana:
Ljeto Vrhovec I. r. Stane Flegar I. r.
načelnik. tajnik.

dr. Josip Pipenbacher I. r.
starosta.

Jezdni odsek »Sokola Ljubljana« poziva vse svoje člane, kateri se žele udeležiti na konju odkritja spomenika kralju Petru I., da pridejo brezpogojno vsi na sestanek, ki se vrši v četrtek, dne 3. t. m. ob pol 19. uri v jahalnici na Bleiweisovi cesti, a ne v petek, kot je bilo določeno na zadnjem sestanku. Udeležba za vse člane strogo obvezna.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Četrtek, 3. septembra, ob 8. uri: »Vijolica z Montmartra«, opereta. Ljudska predstava po znižanih cenah. (V dramskem gledališču.)

Petek, 4. septembra: Zaprt.

Sobota, 5. septembra: Zaprt.

Nedelja, 6. septembra, ob pol 5. uri: »Gorenjski slavček«, na terasi Hotela »Tivoli«.

Ponedeljek, 7. septembra, ob 7. uri: »Slehniki«, pred Nunsko cerkvijo.

Torek, 8. septembra, ob pol 5. uri: »Gorenjski slavček«, na terasi hotela »Tivoli«.

Velenje

Na praznik 8. t. m. priredi velenjsko sokolsko društvo svoj prvi telovadni nastop, združen z otvoritvijo letnega telovadišča in s proslavo 10letnice vladanja Nj. Vel. kralja Aleksandra. Proslave se bodo udeležili gasilno društvo, pevsko društvo in podružnica Rdečega križa. Odbor vljudno vabi k tej proslavi vse prijatelje Sokolstva, da v čim večjem številu pohite v Velenje manifestirat državno in sokolsko misel. Zdravo!

Svileno perilo bo
dvakrat tako trajno,
če jemljete za pranje

LUX

Novi učni red za učiteljska

Zaradi nastale potrebe in na temelju § 15. zakona o učiteljskih je prosvetni minister začasno določil za učiteljska ta-le učni red (arabske številke pomenijo število tedenskih ur):

	I.	II.	III.	IV.	V.
psihologija in logika	—	4	—	—	2
uporabna obča pedagogika	—	—	—	2	—
zgodovina pedagogike	—	—	—	—	2
metodika	—	—	—	2	2
šolsko delo	—	—	—	4	6
šolska organizacija in uprava	—	—	—	—	1
gospodarstvo in sociologija	—	—	—	—	2
veronauk	2	2	2	2	2
narodni jezik	4	4	3	3	3
živ. tuj jezik (francoščina ali nemščina)	3	3	3	3	3
obča in nar. zgodovina	2	2	2	3	2
zemljepis	2	2	2	—	1
prirodopis	3	2	2	2	1
kemija in tehnologija	2	2	—	—	—
fizika	—	2	2	2	—
matematika	3	3	3	2	—
higijena	—	—	—	—	2
kmet., gospodinjstvo	2	1	1	—	—
risanje (lepopis I. raz.)	2	2	2	—	—
petje	1	1	1	1	1
glasba	2	2	1	1	—
ročno delo	2	2	2	—	—
telovadba	2	2	2	2	2
Skupno tedenskih ur	32	32	32	31	30

CENJENI NAROČNIKI!

Dogaja se, da marsikateri naš naročnik ali naročnica, ki želi plačati naročnino v naši upravi, še vedno išče stari lokal uprave »JUGOSLOVANA«.

Uprava »JUGOSLOVANA« se je s prvim avgustom preselila v svoje nove poslovne prostore, Gradišče 10, hiša Hranilnice Dravske Banovine (vhod iz Gregorčičeve ulice).

Če torej želite plačati naročnino, oddati oglase ali osmrtnice, Vas prosimo, da se zglasite v našem novem lokalu. — Postregli Vas bomo v Vašo popolno zadovoljnost.

Claude Anet:

Arijana

Roman ruske deklice.

»Dragi otrok, zelo obžalujem, toda tedaj bi bilo vsega konec med nama.« Te besede je izgovoril brez razburjenja, toda s tako odločnim glasom, da so po videzu vplivale na Ariano.

Čez nekaj časa je prišla po ovinkih zopet na to vprašanje, ki jo je zanimalo.

»Vi me vendar ne ljubite?«

»To je vprašanje zase; toda v času, ko si moja, te ne prepustim nikomur.«

»Čudni ste.«

»Sem tak, kakršen sem, toda v tem ne poznam barantanja. Moje stališče v tej zadevi je nepremakljivo, zdaj pa govoriva o čem drugem.«

Z očividnim nezanimanjem sta začela govoriti o nekem drugem malovažnem vprašanju. Ko pa je vstala, da odide proti domu, je Konstantin dal duška svojim občutkom. Pritisnil je Ariano k steni, ji položil roke na ramena in govoril, gledajoč ji ostro v oči:

»Ne vem, dekletce, kakšno igro ti igraš. Če se hočeš bojevati, dobro, bojujva se. Toda svarim te, mene ne premagaš, med obema sem jaz močnejši,

o tem bodi uverjena. — In naj ti povem, kaj se bo zgodilo? Če hočeš ali ne, ti me boš vzljubila. S svojo trmastostjo, muhasto glavico, s svojim srcem, ki se pred menoj prikriva, s svojim telesom, ki ga poznam, z vsem me boš vzljubila.«

Čutil je pod roko, kako se je njeno desno rame zdrznilo, kakor bi se hotelo dvigniti. Toda držal jo je krepko in gib ramena se je končno udal in zamrl.

VI.

Od zdaj naprej je bil Konstantin dva ali trikrat v tednu pri baronici Kortingovi in se še vedno vsak večer sestajal z Ariano. Nič se ni poznalo, da bi bil pri Ariani napredoval. Bilo je že sredi maja, Ariana pa je bila vedno enaka kakor od vselej; nekega dne vesela, otroška, duhovita in dovtipna, drugega pa je že prešla na vprašanja, ki jih je Konstantin tako mirzil. Vse to je delala z vprav spretno igrano nevednostjo, kakor da jo taka vprašanja zelo zabavajo.

»Premalo se lažeš,« ji je dejal nekoč Konstantin v smeju. »Še vedno ne razumeš skrivnosti sreče: to so prevare, ki jih je treba skrbno negovati in ljubo-sumno čuvati.«

»Na več načinov je človek srečen, kdo ve, če ni moj prav tako dober kakor vaša? Saj se ne morem pritoževati, ko pa imam tako lepega in bistroumnega prijatelja!«

»Arijana, ne maram, da se norčuješ iz mene!«

»Če sem prav vas izbrala, ne da bi se pomišljala,

izmed vseh samo vas, tedaj je nedvomno, da je v vaši zunanosti — prav gotovo samo v vaši zunanosti — nepremagljiv čar. Zakaj verujte mi, študent, ki me je tedaj spremljal v gledališče, je zares zapeljiv. Toda vi ga brzkone prekašate, ker sem tu pri vas namesto v njegovem naročju. — Ubožec, tri mesece mi je dvoril neumorno in kar najbolj spoštljivo in že je mislil, da je blizu sreče. Tistega gledališkega večera se je imelo vse odločiti, pomislite samo, da je naročil avtomobil. Namenjena sva bila skupaj večerjati...«

Konstantinovi živci so bili skrajno napeti. Sebi v kazen, je vprašal kakor flagelant, ki hoče podaljšati svoje trpljenje:

»In kaj bi se bilo potem zgodilo?«

»No, to, kar se v takih primerih običajno dogaja, dragi in spoštovani prijatelj. Jedla bi, šampanjec bi pila, nato bi se vrnila z avtomobilom...«

»In potem? Ali ima stanovanje? V dostojnih hotelih ne sprejemajo gostov sredi noči.« Konstantin je govoril polglasno.

»Saj so še nedostojni hoteli! Sicer pa je od Petrovskega parka, kjer sva nameravala pri Jahru večerjati, pa do mesta samo dvajset minut. Tudi bi se mogla vračati po ovinkih in se počasi voziti. — In nato — zaprt voz, usnavajoče zibanje, lahka vinjenost od Jahra, objemajoča te roka, strastni poljubi vročih usten... Končno nisem iz lesa, to sami najbolje veste!« —

Klic z dežele

Tuji, ki potujejo po Evropi in po Jugoslaviji, ne morejo dovolj prehovati naših razmer na pram tujini in državam, ki trpe na silnih domačih razdorih in na gospodarskem nazadovanju. Hvala Bogu in naši modri vladi na vsem tem! Vzlic temu je v zadnjem času tudi pri nas na deželi nastala kriza, ki sili pridnega kmetovalca na intenzivno razmišljanje, zanikrnega pa vodi naravnost v obup.

Hmelj plačujejo slabo, sadne cene so silno padle in živina je po taki ceni, da se je kmalu ne izplača več rediti. In kam pride kmetijstvo brez živine? Kdo pa je vsemu temu kriv? — To vprašanje smo si postavili nekateri sosedje ter smo po tem, kar vemo in znamo, ugotovili, da je temu delno kriva slaba svetovna konjunktura, a glede raznih pridelkov in živinoreje smo si pa največ sami krivi zato, ker ne napredujemo z naglo bežečimi, novimi razmerami in njihovim napredkom.

Naša sadna drevesa so vsled nešteti škodljivcev večinoma poškodovana, so zanemarjena, neočiščena, nepogojena, sadje je hrapavo, živino in nesposobno za trg in a transport. Vsled tega so tudi cene tako sramotno nizke, da se moramo prizadevati kmetovalci vzdramiti, ako nočemo propasti ter moramo za to imenitno kmetijsko panogo najti rešilno pot, ki naj nam zajamči boljše, lepše in večjo množino sadja, kar naj ima v glavnem za posledico tudi boljše ceno!

Letos imamo mnogo sadja, radi večinoma slabe kvalitete ga ne bomo mogli uspešno vnovčiti in tudi zato ne, ker je po drugih deželah mnogo dobrega in lepega sadja po razmeroma nizkih cenah. Zato pa bi se nam izplačalo, ko bi iz njega napravljali kompot in marmelado. Za tako delo imamo sposobne ljudi, treba je samo organizacije.

Slaba nam prede tudi z domačo živino. Nujno potrebno je izboljšanje pasme, travnikov, pašnikov, hlevov, gnojišč ter organizirano izvažanje živine v inozemstvo.

Kdo pa nam more v teh težavnih in važnih vprašanjih pomagati? Sami nimamo potrebnega poguma ter smo skoraj brez moči, zato pa bi nam morala dati vlada inicijativno in vzpodbudo po svojih organih, ki bi nas poučevali ter nam ustanavljali društva, ki bi nas nevajala, kako bi morali po novih načelih skrbeti za sadje, živino in za vse druge pridelke, ki jih bomo morali usposobljati za domačo prodajo in izvažanje v tujino po modernih zahtevah tujih kupovalcev, ki se obračajo le tje, kjer dobivajo vse najboljše in najlepše po solidnih cenah. Za tako nalogo pa smo današnji kmetovalci premalo izšolani, in ker želimo dobro sebi in državi, prosimo, da bi nam vlada šla na roke ter bi nam tako pomagala iz čedalje bolj rastoče gospodarske krize. Posesnik.

Ljudje so se mu smejali...

Gotovo se spominjate, da so prišle Gilletove britvice pri nas na trg šele po letu 1904., devet let kasneje kakor jih je slučajno iznašel Gillet.

Kot sin siromašnega očeta si je moral Gillet že od 17. leta služiti svoj kruh. Stalno je skušal iznajti nekaj, kar bi mu prinesla blagostanje. Nohena iznajdba pa se mu ni prav posrečila. V 33. letu se je seznanil z bogatim iznajditeljem Williamom Painterom, ki mu je dejal, da mora iznajti predmet, ki ga bo vsak potreboval. Samo take iznajdbe se dobro obnesejo. Gillet je premišljeval tedne in mesece, da bi kaj takega iznašel, ali brez uspeha.

Slučaj pa mu je nepričakovano pomagal. Pri britju se je nekoč močno urezal, ker ni bila britev dosti ostrja. Tedaj se mu je zasvetilo in dejal si je, kako silna iznajdba bi to bila, če bi se moglo rezilo vedno menjati. Sedel je k mizi in napravil takoj načrt. Nato je svojo iznajdbo vedno znova izpopolnjeval, toda ljudje so se mu samo smejali. Da bi ljudi prepričal o praktičnosti svoje iznajdbe, je začel vsem znancem podarjati svojo novo britev. Tako jo je podaril tudi trgovcu Joyceju, kateremu je iznajdba tako ugajala, da je dal Gilletu 12.000 funtov na razpolago. Denarja je bilo dovolj in ustanovili so družbo, ki je začela izdelovati in razpečavati britvice. Toda kupčija ni šla.

Leta 1904. pa je družba dobila mojstra za reklamo in baš reklama je manjkala podjetju. Takoj je bil uspeh tu. V 40. letu so se sanje Gilleta uresničile in danes ni kraja na svetu, kjer ne bi bila poznana njegova slika. Gilletovo podjetje je danes vredno več ko 6 milijonov funtov sterlingov in čisti dobiček podjetja znaša letno pol milijon funtov ali okoli 400 milijonov Din.

Ta neverjeten uspeh Gilletove iznajdbe pa je povzročila sijajna reklama, zlasti časopisna, ki je že marsikateremu trgovcu in podjetniku prinesla milijone in milijone.

Tudi Vi bi morali tekom Velesojma in »Kraljevega tedna« stisniti s stotimi ljudem, ki bodo prišli tje dni v Ljubljano, povedati ono, kar še ne vedo o Vašem blagu in Vašem podjetju.

Najlažje storite to potom časopisne reklame. Uprava »Jugoslovana« Vam je z nasveti in navodili radevolje na razpolago in Vas bo postregla točno, hitro in v Vašo popolno zadovoljnost. Obiščite nas v našem novem poslovnem lokalu Ljubljana, Gradišče 10 (hiša Hranilnice Dravske banovine), ali pa pokličite tel. št. 30-68.

— Vpisovanje na drž. konservatorij v Ljubljani se vrši še današnji dan od 9. do 12. in od 15. do 17. ure. V petek in soboto so sprejemni izpiti na sicer ob 10. in ob 15. uri. V ponedeljek dne 7. septembra začne potem redni pouk. Zamudniki bodo plačali učne prispevke za cel september, čeprav se pozneje prijavijo.

Jz Dravske banovine Ljubljana

d Izpopolnitev uprave Saveza SKJ. Minister za prosveto in minister za vojsko sta odločila, da se imenujeta v upravo Sokola kraljevine Jugoslavije za tretjega namestnega načelnika SKJ brat Miroslav Ambrožič, ravnatelj Delniške tiskarne v Ljubljani in za tretjo namestnico načelnice SKJ sestra Josipina Trdinova, učiteljica I. ženske meščanske šole v Ljubljani.

d Osebnosti s pošte. Postavljeni so: za služitelje II. skupine Mehora Rudolf v Bohinjski Bistrici, Springer Anton v Celju in Škrobar Matija na Mariboru 2; za dnevnika: Makarović Ado v Celju, Zorn Alojzij v Murski Soboti, Dornik Feliks na poštnem ravnateljstvu, Hribar Franc in Kopčič Josip pri mestni ter. t. t. sekciji v Ljubljani ter Daris Angel pri X. ter. t. t. sekciji v Mariboru. Napredoval je za tehniko VII. skupine Urbanc Miroslav, tehn. VIII. skupine pri mestni ter. t. t. sekciji v Ljubljani. Prenešeni so: služ. 2. skup. Sperne Josip z Ljubljane 6 na Ljubljano 1, Jazbinšek Josip z Ljubljane 1 na Ljubljano 6, Šrukelj Albin iz Bohinjske Bistrice v Moste pri Ljubljani, Marinko Linda iz Celja v Beltince, Drobnič Josipina iz Beltincev v Celje, Zupanc Franc iz Celja v Grobelno in Smodej Jernej iz Grobelnega v Celje. Upokojena sta: zvan. 1. skup. Filipič Franc in Kavčič Franc v Celju.

d Lesni trgovci Dravske banovine za svoje pravice. V torek 1. sept. se je vršil v Dravograd sestanek eksekutive Osrednje sekcije lesnih trgovcev pri Zvezi trgovskih gremijev v Ljubljani. Na sestanku so razpravljali o novem zakonu za izvoz lesa, ki se trenutno pripravlja. S sestanka je bila poslana daljša resolucija ministrstvu za šume in rude, kjer so zborovalci izrazili svoje želje. — Daljše poročilo o tem sestanku, ki je največje važnosti za našo lesno trgovino, pričemo jutri.

d Krajevni odbor Rdečega križa v Ljubljani vabi vse Samaritane in Samaritanke na sestanek, ki se vrši dne 3. septembra t. l. zvečer ob pol 7. uri v prostorih mestnega fizikata. Sestanek je zelo važen, zato prosimo zanesljivo udeležbo.

d Slovensko planinsko društvo, osrednji odbor, naznanja, da imajo člani, ki potujejo v skupini najmanje šestih oseb, 50% popusta na železnici in to v II. in III. razredu mešanih in potniških vlakov. Uverjenja za polovično vožnjo se dobe v pisarni SPD palača Lj. kredit. banke IV. nadstropje (dvigalo).

d Narodna knjižnica in čitalnica v Zagrebu sprejema prijave za naročila legitimacij za četrtno vožnjo v Ljubljano k odkritju spomenika kralju Petru I. Vel. Osvoboditelju dne 6. t. m. v društvenih prostorih v Gunduličevi ul. št. 29 dnevno od 11.—12. ure in od 20.—21. ure.

d Vremensko poročilo. Včeraj je kazal v Ljubljani barometer 762,4, termometer 15, relativna vlaga 86, tiho, megla. V Mariboru je kazal barometer 760,9, termometer 15,2, relativna vlaga 88, NW8. Vsa opazovanja ob sedmih jutraj. Najvišja temperatura je bila v Ljubljani 24,8 (13-8), v Mariboru 19,2 (13-6), v Mostaru 25,3, v Zagrebu 22,2 (15-2), v Beogradu 26,8 (15-6), v Sarajevu 19,4 (12-6), v Skoplju 31,6, v Kumboru 27,2 (18-1), v Splitu 28,3 (18-6), na Rabu 28,0 (18-3).

Jz drugih banovin

Zanimiva licitacija, ki marsikaj pove

Pred dnevi se je vršila v Beogradu zelo zanimiva licitacija za dobavo 25 električnih motornih vozil in za 25 priklonih voz za beograjsko cestno železnico. Vseh ponudnikov je bilo 11: 1. Prva jugosl. tvornica vagona, Brod na Savi, nudi motorna vozila po Din 876.280, priklone vozove po Din 457.500, plačljivo v 60 enakih obrokih brez obresti v roku 5 let. Pri odplačilu v treh letih se cena znatno zniža. 2. Jasenica, d. d. iz Palanke, nudi izdelavo priklonih voz po Din 412.000 za komad. 3. Sartić d. d., Smederevo, nudi izdelavo priklonih voz po Din 432.000. 4. Škoda, Plzen, motorna vozila po Din 997.000, priklone vozove po Din 499.900. Plačilni pogoji: 36 mesečnih obrokov z 10% obresti. 5. Češko-moravska Kolben, Praga, motorna vozila po Din 945.000, priklone vozove po Din 517.629. Plačilo v mesečnih obrokih s 6% obrestmi. 6. Thompson-Houston, Paris; motorne vozove po Din 1.454.100, priklone vozove po Din 641.580, vključno transport in carina, plačljivo v 60 mesečnih obrokih brez obresti. 7. Société A. Dyle Louvain, Belgija, motorne vozove po 933.464. 8. Les Ateliers Metallurgiques S. A. Nivelles in Soc. des Ateliers de Constructions Électriques de Charleroi, nudi motorne vozove po Din 792.907. 9. Brown Boveri zahteva za motorni voz Din 879.000, plačljivo v 36 mesečnih obrokih. 10. Ganz, Budimpešta, za motorni voz Din 741.600, poleg tega za vsak voz še 163.900 dinarjev za transportne in carinske stroške. 11. Stabilimenti Ansaldo di Genova, za motorni voz Din 960.000.

Ta v resnici zanimiva licitacija nam jasno pokazuje, da so domače cene in domači pogoji znatno nižji kakor pa inozemski. Na mestni občini beograjski leži, da nudi našim ljudem dela za 40 milijonov dinarjev in pri tem še koristi svojim mestnim financam.

Strašno dejanje slaboumnega

V vasi Ozrenič pri Nikšiću je v napadu trenutne slaboumnosti napadel posestnik Stefan Kovačević svojo ženo. Najprej je napadil iz hiše brata, potem pa je šel v sobo, kjer je spala njegova žena s štirimi otroci ter ji z groznimi udarci z železnim drogom razbil glavo. Otroci, ki so se med tem prebudili, so začeli klicati na pomoč, prišla je Stjepanova teta, ki pa ni mogla več pomagati. Ubogo ženo so takoj operirali, pa je le malo verjetnosti, da bi ostala živa.

Četrtek, 3. septembra 1931.: Serafina. Pravo-slavni, 21. avgusta: Tadej.

Nočno službo imajo lekarne Bahovec na Kongresnem trgu, Ustari na Sv. Petra cesti in Hočevar v Sp. Šiški.

■ Občinska seja, ki bi se morala vršiti včeraj popoldne, je bila v zadnjem trenutku odpovedana, ker se tik posvetovalnice še vedno vrše zadnja zidarska dela. Seja se bo vršila po kraljevem tednu.

■ Slovesne sv. maše na rojstni dan prestolonaslednika Petra v nedeljo 6. septembra bodo v stolnici, v evangelijski cerkvi in v pravoslavni kapelici ob 8. jutraj.

■ Pevski zbor Glasbene Matice ima drevo ob 20. uri in pol vajo mešanega zbora. Nujno zažrti naj se opravičijo. Kdor se od lanskih pevcev ne zgleda v teh dneh, ne bo mogel sodelovati v jubilejnim letu. Odbor.

■ Sola Glasbene Matice ljubljanske vpisuje stare in nove gojence še danes in jutri. Vsi gojenci šole naj se zbere v soboto popoldne v pevski dvorani in sicer ob 15. uri učenci klavirja, ob 16. uri učenci violine in ob 17. uri učenci ostalih instrumentov, da zvedo dodelitev k učiteljem in provizoričnim urnik.

■ Sokol I. Ljubljana-Tabor vabi svoje članstvo, kakor tudi qno bratskih ljubljanskih in okoliških društev ter prijatelje Sokolstva na družabni večer, ki ga priredi danes 3. t. m. ob pol 21. uri v veliki dvorani na Taboru v počaščenje svojega predobrega prijatelja br. V. Štepaneka. Spored: govori, petje, godba, ples. Vstopnine ni. K obilni udeležbi vabi uprava.

■ Prosvetno društvo »Tabor«, Pozivamo vse člane in članice, kakor tudi vse prijatelje in znance, da se polnoštevilno udeležijo spreveda v soboto 5. t. m. ob 20:15 in v nedeljo 6. t. m. ob 9. uri. Zbirališče je v soboto ob 19:30 in v nedeljo pa ob 8:30 pred hotelom »Tivoli«. Na zbirališču se bodo razdelili tudi društveni znak. Udeležba pri povorkah je za članstvo obvezna.

■ Ljubljanski gostilničarji se vljudo naprošajo naznaniti svoji zagradi, koliko lahko eden ali drugi sprejme gostov v času slavnostnih dni t. j. 6. 7. in 8. septembra, da bi se moglo porazdeliti goste v obče zadovoljstvo.

■ Ljubljanska opera vprižori v četrtek dne 3. t. m. v dramskem gledališču Kalmanovo opero Vojilica z Montmartra v režiji g. Povheta in pod taktirko kapelnika Neffata. Zasedba posameznih vlog je ista kakor pri predstavah koncem lanske sezone. V glavnih vlogah: ga. Poličeva, in ga. Ribičeva ter gg. Ivelja, Janko, Peček, Zupan in Povhe. Predstava prične točno ob osmih. Veljajo znižane, ljudske cene.

■ Za Gorenjskega Slavka in Slehernika se vrši predprodaja vstopnic v veži dramskega

Gospa, Vi preurejate Vaše stanovanje

Treba je novih zaves, svetil, dekoracijskih blazin itd. Vse te predmete izgotovi točno v zmislu Vaših želj atelje »Iris«, Ljubljana, Gregorčičeva ul. 11.

OKUSNA IN ZDRAVA JE KOLINSKA KAVA!

gledališča dnevno od 10. do 12. in od 15. do 17. ure. Prosimo p. n. občinstvo, da si kupi vstopnice že v predprodaji. Zunanja naročila naj se naslove na upravo Narodnega gledališča v Ljubljani.

■ Za koncert Pevske zveze bodo vstopnice od jutri dalje v Matični knjigarni na razpolago. Ker je pričakovati, da bo ta prireditelj izredno močno posečena, prosimo, da se vse vstopnice, tudi stojišča, kupijo v predprodaji. Zunanja naročila na Matično knjigarno v Ljubljani.

■ Odprta noč in dan so groba vrata. Umrl je mons. Kokolj Karol, mornariški superior v p., Frančiškanska 2. Blag mu spomin, žalujočim naše sožalje!

■ Tat iz navade. Policija že precej časa zasleduje nekega Mateja Kuzmana iz Trebanj, občina Novi grad v Primorski banovini, ki se klati po Gorenjskem in krade kar na debelo. Iz nezaklenjenega kovčega je ukradel Njegovanu Nikoli na Ježici 1000 Din ter suknjič in hlače, dalje posestniku Kušarju v Savljah več poljedelskih predmetov. Od trgovke Kunstel Angele na Ježici je izvalil 800 Din in nato napravil za 140 Din dolga. Tudi Kušarja je ogoljufal za 400 Din. Policija je Kuzmanu na sledu.

■ Na levi roki se je poškodoval sin posestnika Grinšek Ivan. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer se je pa izkazalo, da poškodba ni hude narave.

■ Pes ga je ugriznil. Stanka Tomšiča, sina učitelja iz Ljubljane, je ugriznil pes v levo nogo. K sreči je bil pes zdrav in je poškodba le lahka.

■ Oblike najnovejšega kroja pri »Gentlemen« Miklošičeva 18. Angleško blago v zalogi. — 1498

■ MOTOH kava dnevno sveža! Kličite telefon 2577! 1470

Gelje

* Upokojeno učiteljstvo iz Celja in okolice bo imelo svoj redni mesečni sestanek v soboto 5. t. m. ob 16. v Celjskem domu.

* Opozorilo lesnim trgovcem, ki imajo terjatve pri madžarskih dolžnikih. Sreski gremij trgovcev v Celju opozarja vse lesne trgovce, da je madžarska vlada izdala naredbo, da morajo vsi madžarski pridobitniki do 8. septembra t. l. sporočiti vladi, koliko znašajo njih obveze pri inozemskih upnikih. Da ne bi naši trgovci utrpeli kake izgube pri madžarskih dolžnikih, se nujno priporoča, da še s svoje strani nemudoma sporočijo svoje terjatve našemu konzulatu v Budimpešti s prošnjo za intervencijo pri madžarski vladi. Prijave na konzulat je kolkovati s 25 Din.

* Rešilna postaja v avgustu. V prejšnjem mesecu je rešilna postaja imela 44 prevozov bolnikov in ponesrečencev, v več slučajih pa je nudila prvo pomoč na ambulanci.

* Smrtna kosa. V torek 1. t. m. je v javni bolnici umrl 31-letni sin dinnarice Godec Stanislav iz Nove vasi pri Celju, v sredo 2. t. m. pa 37-letni hlapec Anderluh Franjo, stanujoč v Gosposki ulici št. 20.

* Tujski promet v avgustu. V preteklem mesecu je obiskalo Celje 1301 tujcev. Po državni pripadnosti je bilo 944 Jugoslovancev, 22 Avstrijcev, 51 Čehoslovakov, 30 Nemcev, 22 Italijanov, 8 Madžarov, 6 Američanov, 6 Poljakov, 5 Rusov, 4 Francozi, po 1 Danes, Perzijec in Šved. Po poklicu je bilo 526 trgovskih potnikov, 221 delavcev, 182 industrijev, 92 dijakov, 88 obrtnikov, 72 uradnikov, 51 zdravnikov, 22 odvetnikov, 47 pa jih je bilo brez poklica.

* Nezgode. 22-letni rudar Ban Avgust iz Hude jame je prišel med odvažanjem premoga z leve roko pod janski voziček, ki mu je zmečkal prste na roki. — 61-letni posestnik Železnik Martin s Frankolovega je pri obranjanju hrusk padel z drevesa in si zlomil desno roko. — 59-letni posestnik Šterlek Josip s Podčetrtka je vozil drva iz gozda, kar sta se splašila v voz vprežena vola in potegnili težko naloženi voz, tako da je Šterlek padel na tla. Kolo mu je šlo čez levo nogo in jo zlomilo. — Vsi ponesrečenci se nahajajo v celjski javni bolnici.

* Izgube. V soboto 29. avgusta je neki zidar na poti od Dečkovega trga do Črete izgubil večji zavitek z raznim zidarskim orodjem. Najditelj se naproša, da odda zavitek pri predstojništvu mestne policije.

Prekmurje

Odhodnica. Ob premostitvi šolskega upravitelja Stajnka Viktorja iz Stanjevcev v Gederovec, »Sokolska četa« v Gor. Petrovcih priredila svojemu bratu prosvetarju in vrlu načelniku prisrčno odhodnico.

Maribor

m Za slavnost odkritja spomenika kralju Petru I. v Ljubljani vlada v Mariboru, kakor nam poroča Tujsko prometna zveza, ogromno zanimanje; žal pa se mogoče polovica interesentov ne bo mogla udeležiti te slavnosti zgolj radi dejstva, da odda odbor za postavitev tega spomenika za znižano vožnjo potrebne legitimacije le proti predhodnemu plačilu oz. povzetju. Ker ima naš urad z oddajo teh legitimacij le stroške za poštnino in preskrbo žiga tukajšnje občine in obilico posla, ker oddajajo legitimacije po označeni ceni (2 Din) in ne dobi od odbora nobene provizije, smo naročili samo 300 komadov, ki pa so bile oddane že tekom prvega dneva. Za to smo naprosili odbor, naj nam pošlje še 500 legitimacij v komisijo, tako da lahko vrnemo eventualno neodane legitimacije in plačamo samo prodane. Ker pa posnemamo po tukajšnjih časopisih da odbor sploh ne da legitimacij v komisijo, naprošamo v. c. naslov na ljubno slavnost kot take in tudi drugih prirediteljev v Ljubljani, da bi izvolili o tej stvari intervenirati pri odboru, ter eventualno javno o tej okolnosti opomniti merodajne činitelje.

m Osebnost vest. V Maribor je prispel na dopust bivši sekcijski šef v poljedelskem ministru in sedanjí ravnatelj likvidacijskega oddelka Privilegirane agrarne banke v Beogradu g. Miloš Stibler.

m Odpoved kongresa političnih preganjancev. V Mariboru napovedani kongres političnih preganjancev izza let svetovne vojne odpade, ker je odpovedan tudi v Ljubljani.

m Častniški družabni večer. Častniki tukajšnje garnizije priredijo v soboto dne 5. t. m. v Narodnem domu družabni večer.

m Proslava 30-letnice Ruske kočje. Podravska podružnica SPD v Rušah proslavi v nedeljo dne 6. t. m. 30-letnico svoje postojanke pri Ruški koči po tem-le redu: ob 10. uri sv. maša, po maši pozdrav gostov, nato planinska veselica s peštrim sporedom, pri katerem bo sodelovala znana šmartinska godba in bodo nastopili planinski pevski zbori.

m Ogled stavbišča za novo Bergovo palačo na Glavnem trgu. V torek popoldne je uradna komisija pregledala stavbišče, na katerem bo zgradil tovarnar Berg na Glavnem trgu novo veliko trinadstropno trgovsko in stanovanjsko palačo. Rezultat ogleda je pozitiven in gradbeno dovoljenje bo v kratkem izdano. Prva dela so se že pričela.

m Razpis Ferkovih dijaških ustanov. Kuratorij razpisuje za šolsko leto 1931-32. deset ustanov za mariborske srednješolce po 700 Din in devet za visokošolce po 1.500 Din. Pravico do njih imajo v prvi vrsti sorodniki pokojnega zdravnik Feliksa Ferka in njegove soproge Pavline Ferk, nato revni in nadarjeni dijaki in dijakinje, ki so rojeni in pristojni v bližnjem ali širšem okolišju Sv. Barbare v Slov. gor. Pri enakih pogojih imajo prednost dosejani študenti. Opremljene prošnje se naj pošljejo do 15. sept. na Posojilnico v Mariboru, kjer bodo prosilec po 1. oktobru zvedeli za rešitev in kje naj dvignejo svoje priloge.

m Nova mladinska igra. Znani mladinski pisatelj g. Danilo Gorinšek je napisal veselo mladinsko tridejanko »Rečca kapica«, katero bo uprizorilo tukajšnje Narodno gledališče že v oktobru ali novembru.

Obleke in klobuke kemično čistiti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich. 398—3

m Kje bi se preskrbel s spiritom in kisom za vlaganje? Samo pri tvrdki Jakob Perhavec, Gosposka ulica 9. 1492

m Iv. Hričgo, ml. Maribor, Koroška cesta 15. Izdeluje glinaste peči, štedilnike ter sprejema vsa v stroko spadajoča dela in popravila po najnižji ceni. 1810

m Izdelovanje vsakovrstnih košar, sit, žičnih mrež ter ostale suhe robe: J. Antloga, Maribor, Trg svobode 1. 1554

m Karambol na Koroškem kolodvoru. Na Koroškem kolodvoru se je včeraj popoldne neka lokomotiva zalezla v železniški voz in ga docela zdrobila. Poškodovale so se tudi tračnice. Človeških žrtev ni bilo.

Strel, ki bi bil lahko usoden za štiri življenja

Za izsleditev krivca je razpisanih 1000 Din nagrade.

Poljčane, 31. avgusta.

V nedeljo popoldne se je tukajšnji restavrat g. A. Baumann peljal s svojo soprogo v Oplotnico. Ravno so bili namenjeni domov, ko ga je poprosil gospod Osvatli, višji davčni uradnik, ki se nahaja tam s svojim sinom že par dni na letovišču, za malo uslugo. Sin — srednješolac — mu je namreč obolev za vnetjem slepiča in je bil potreben nujnega prevoza v bolnico. G. Baumann je seveda očetovi prošnji radevolje ustregel ter odpeljal bolnika proti Mariboru. Prisedel je še k njemu tamkaj se nahajajoči dr. Lautner iz Oplotnice, zadaj k bolniku pa Fr. Jonke.

Ko so se peljali skozi vas Pobrežje pri Oplotnici, je Baumann nenadoma na glavi nekaj zaskelelo. Misli, je, da ga je zadel kamen, ter je avto pri prvi ustavi. Izkazalo pa se je, da je zadel revolverski strel. Bil je mahoma ves oblit s krvjo. Projektil, ki je odpihljil tudi klobuk z glave, k sreči ni prodrl lobanje ter je po zasili obvezal kljub krvavenju vozil g. Baumann dalje do Slov. Bistrice, kjer ga je tamojšnji zdravnik dr. Černež obvezal in ugotovil, da je manjkalo le za prst do smrtni nesreče.

Ko so privozili nazaj in pripravevali o nezgodi, so izprva mislili, da uganjajo šale. Lahko si pa mislimo, kako se je prestrašila gospa B., ko je zagledala svojega soproga z obvezano glavo.

Za izsledilca povzročitelja nezgode je razpisanih 1000 Din nagrade. G. Baumann je izjavil našemu poročevalcu, da po njegovem mnenju strel ni bil oddan namenoma ali iz zasede, pač pa po zdaj še ne pojasnjenem naključju. Lahko bi bil usoden za štiri življenja, kajti če bi bil B. smrtno zadet, bi bil avto in vsi potniki v njem zapisani kmrti.

Gradnja mariborske carinarnice odobrena

Finančno ministrstvo je že odobrilo načrte — Vse zgradbe bodo stale 19,500.000 Din

Maribor, 2. septembra.

Po mnogih letih prizadevanja in nešteti pogajanj je gradnja velike moderne carinarnice v Mariboru naposled vendar pred realizacijo. Ker se med mestno občino in vojaškim erarjem ni mogla skleniti ugodna pogodba radi nakupa vojaških skladišč v Melju, je bilo treba najti drugo primerno stvbišče. Našlo se je tik tam poleg na posestvu veletovarnarja Franca. Toda tam bi bila predvidoma samo carinarnica, dočim bi se stanovanjske zgradbe za carinike sezidale v drugem okraju v bližini Tomšičevega drevo-reda.

Ti načrti so bili nedavno odposlani v potrditev finančnemu ministru v Beograd, ki jih je sedaj tudi res odobrilo in potrdilo. Brisalo je le proračun za tlakovanje dovodne ceste in Aleksandrovo ceste izpred kolodvora proti Košakom v iznosu 2,000.000 Din. Tako ostane za gradnjo carinarnice in stanovanjskih hiš na

razpolago še 19,500.000 Din. Financirala se bo gradnja iz takozvanega kaldrminskega fonda, ki se zbira v Drž. hipotekarni banki in ki je v poslednjih letih že precej narastel, ker ga je mestna občina le malo izrabljala.

Ker so tedaj načrti že izdelani in odobreni in so urejene tudi vse ostale formalnosti, se bodo mogla prva dela pričeti že letos, ali pa najkasneje po novem letu, čim bo vreme dovolj ugodno. Projektanti pa upajo, da se bo dalo tudi pri sedaj odobrenem zmanjšanem proračunu še toliko prihraniti, da bo mogoče tlakovati Aleksandrovo cesto vsaj pred glavnim kolodvorom, kjer je tlak neobhodno potreben. Prav tako se bo tlakoval čimprej tudi dovoz z Meljske ceste do nove carinarnice. Z gradnjo teh objektov bo znatno omiljena kriza zaposlitve dealcev, ki jo čuti tudi Maribor s svojo okolico.

Umor posestnice Heričeve v Gačniku pojasnjen

Morilec, katerega identiteta je ugotovljena, je pobegnil v Avstrijo Bahman nedolžen

Maribor, 2. septembra.

Že od vsega začetka je bilo malo verjetno, da bi bil oskrbnik Bahman, ki je bil radi raznih indicij skupaj s svojo ženo aretiran, fiktivni roparski morilec posestnice Julijane Heričeve v Gačniku pri Jarenini v Slovenskih goricah. Tudi prstni odtisi, ki so se našli na vratih omare, kateri je morilec odprl in v njej vse premetal, niso bili Bahmanovi. Pač pa je mariborska policija ugotovila, da so identični s prstnimi odtisi nekega roparskega morilca, ki je presedel 7 let v tukajšnji moški kaznilnici in je bil šele nedavno po prestani kazni odpuščen.

Preiskava se je takoj usmerila v to stran in sedaj je pozitivno ugotovljeno, da se je omenjeni izpuščen kaznenec one dni, ko je bil izvršen roparski umor v Gačniku, potikal po

okolici Št. Ilje, Jarenine in Pesnice v Slovenskih goricah. Dan po umoru, t. j. dne 28. avgusta, je prišel omenjeni k neki ženski v Špilju v Avstriji in jo prosil, da bi se smel pri njej obriti, kar mu je tudi dovolila. Med tem, ko se je moški bril, je pa prišel mimo orožnik in ko ga je ta opazil, je, dasi le napol obrit, naglo pobegnil. Orožnik ga je zasledoval, toda brez uspeha, ker je teren nudil pobeglemu preveč zavetišča.

Ženska, pri kateri se je moški bril, je opazila, da ima kos prekajene svinjine in veliko svoto jugoslovanskega denarja, kar še bolj potrjuje, da je zares on umoril in oropal posestnico Heričovo v Gačniku. Kam je iz Špilja pobegnil, se doslej še ni dalo ugotoviti, ugotovljena pa je njegova identiteta in izdana za njim tiralica.

Predrzen vlom v Čadramu in na Prihovi pri Konjicah

Tatovi so izpraznili izložbeno okno in ukradli v župnišču svinjo, ter drobovino razobesili po plotu.

Konjice, 1. septembra.

V noči od 28. na 29. avgusta se je oglasila večja tolpa tatov okoli 1. ure po polnoči pri trgovcu g. Kurniku v Čadramu. Vlomili so v izložbeno okno ter iz njega pobrali vse blago. Ko so poizkušali prodreti še tudi naprej v trgovino, jih je zaslišal vajenec g. Kurnika, ki je spal v sosednji sobi, ter začel klicati gospodarja. Ko je ta hotel opreti večna vrata, da prežene tatove, je zapazil, da so vrata trdno povezana in se ne dajo odpreti. Istčasno so začeli tudi tatovi streljati s samokresi skozi vlomljeno izložbo. Očividec, neki kmečki fant iz bližnje sosesčine, ki se je zgodaj jutraj odpravil kosit, pripoveduje, da je videl vso hišo g. Kurnika obkoljeno od neznanih oseb; po njegovem mnenju jih je bilo kakih osem, ki so bili baš zaposleni okrog izložbe. Ker se mu je ves prizor zdel sumljiv, je začel klicati sosede, toda na njegove klice so začeli vlomilci odgovarjati s strelji. Ko je več sosedov prihitelo iz hiš, so začeli slediti bežeči vlomilski tolpi, ki pa je izginila v smeri proti Prihovi. Še isto noč so pa vlomili tudi v tamošnje župnišče, kjer so iz pisarne odnesli tamošnjemu g. župniku Juliju Vajdi 1000 Din denarja in eno štampiljko. V svinjaku pa so zaklali svinjo ter odnesli meso, drobovino pa so razobesili po bližnjem plotu. Orožništvo pridno zasleduje predrzne tatove.

Javna dela na cesti Kamnik-Stahovica

Kamnik, 1. septembra.

V proračun sreskega cestnega odbora je bila za letošnje leto vnesena postavka 11.000 Din za zboljšanje in popravilo ceste Kamnik-Stahovica, ki je radi stalnega naraščanja prometa v jako slabem stanju. Iz skladišča meščanske korporacije v Stahovici se izvozi letno 12—14.000 kub. metrov lesa. Težko naloženi vozovi seveda močno zdelajo cesto, poleg tega pa se vrvi na njej velik avtomobilski in avtobusni promet, ki se bo z dograditvijo ceste Stahovica—Izvir Bistrice še vsaj podnesoril. Sreski cestni odbor si je zato postavil nalogo, da spravi cesto v dostojno stanje in jo pripravi za veliki promet, ki jo čaka v bližnji bodočnosti. Večino del misli izvesti že v teku letošnjega proračunskega leta. Namesto dosejanih lesenih mostov se bodo zgradili novi železobetonski. V Stranjah se bo zgradila betonska škarpna, v varstvo mosta pa se bodo zgradili 4 manjši jezovi.

Velika nevarnost za avtomobilski promet na tej cesti pa so številni nevarni ovinki. To vprašanje se bo v glavnem uredilo že v letošnjem letu. Ravno kar dokončujejo na ovinku pri Blekarju pred enim mesecem započeta dela. Tu so zgradili namesto prejšnjega lesenega nov, 7 metrov širok železobetonski most in preložili cesto v dolžini 80 metrov. S tem so odrezali ovinek in izravnali dva klanca. Ta dela so bila večinoma izvršena s kulukom. Že v začetku tega meseca pride na vrsto ovinek na koncu Grabna, ki je zelo nevaren avtomobilistom, ker visi na nasprotno stran. Poleg tega pa sta zaenkrat v načrtu še dva najbolj nevarna ovinka. Prvi je na koncu zidu drž. smodnišnice pri velikih zavornikah, kjer bo treba zgraditi nov most, drugi pa je pred Stahovico, kjer je cesta zelo ozka in stisnjena med strugo potoka in strmi breg. Potok neprestano izpodjeda temelje ceste in vednim popravilom se bo mogel napraviti konec samo s preložitvijo ceste.

Ako bo sreski cestni odbor vztrajal pri dosedanjem delu, smemo upati, da bo cesta Kamnik-Stahovica v najkrajšem času ena najlepših cest v kamniškem okraju.

Kranj

Neresnično poročilo. Mnogo hrupa za prazen nič je povzročila v včerajšnji številki »Slovenskega lista« objavljena vest, da je izbruhnil v Zg. Bitnjem pri Kranju velik požar in da je gorelo celih 10 hiš. Vest je popolnoma neresnična in neosnovana. O požaru ne vedo ne domačini, še manj pa gasilci, ki so se od vseh strani v nedeljo zbrali v Stražišču, kjer so blagoslovili nov rešilni avtomobil.

Gradbeno gibanje. Pravi ponos spodnjega dela mesta bo izredno lepa hiša, ki jo je zgradil gradbeni podjetnik Janko Bidovec na Pungartu. Tudi pungarska cerkev, ki jo popravljajo isto podjetje, bo kmalu čisto prenovljena in bo dobila nov stolp, ki je do polovice že izdelan. — Trgovce z železnino in špecijero Franc Berjak bo dal svoji veliki trgovini popolnoma novo lice z velikimi modernimi izložbami.

Senzacija za Kranj. Koncem tega tedna pride v Kranj velik cirkus Zoo, ki šteje okrog 150 ljudi in 200 divjih živali. Po svetovni vojni naše mesto še ni obiskal noben večji cirkus.

Denar v vrečah. V petek so pripeljali v Mestno hranilnico v Kranju za 100.000 Din drobiža, ki je bil spravljen v vreče. Denar so pripeljali dvakrat z avtomobilom.

Kamnik

Sportno gibanje. SK Kamnik je odigral v nedeljo prijateljsko tekmo s SK Virtus iz Duplice in zmagal v razmerju 8:1. — Plavalna sekcija SK Kamnika sodeluje v nedeljo 6. t. m. v Novem mestu na sportnem dnevu, ki ga priredi tamošnji SK Elan. Kamnik postavi tudi svojo stafeto v cestnem teku, ki se bo vršil že dopoldan. V Novem mestu se bo tudi odigrala revaržna water-polo tekma med Kamnikom in Ilirijo. Prvo tekmo so, kakor znano, izgubili Kamničani v razmerju 9:0, nastopili pa so v močno oslajbljeni postavi.

Semanji dan, ki bi se imel vršiti v torek, 8. t. m., je radi praznika preložen na sredo 9. t. m. in ne morda na ponedeljek.

Kamniški trg je letos dobro založen s sadjem. V kamniški občini so letos izredno dobro obrodile hruške, ki so jako poceni. Jabolk in drugega sadja razen orehov pa je bolj malo.

Škofja Loka

Mizarski tečaj v Škofji Loki. Zavod za pospeševanje obrta Zbornice za TOI v Ljubljani priredi dvodnevni tečaj za luženje. Če se prijavi najkasneje do 6. septembra t. l. vsaj 15 mizarskih mojstrov in pomočnikov, se bo vršil tečaj v prvi polovici septembra. Pristojbina za mojstre po 50 Din, za pomočnike polovico. Res revnim ali brezposelnim se bo na posebno prošnjo dovolila olajšava. Prijave se oddajajo lahko tudi pri Skupni obrtni zdruzi v Škofji Loki.

Letovanje dece. Na razne kraje dalmatinske obale je odšlo preko poletja okoli 15 otrok iz Škofje Loke. Mladina se je v morskih vodah počutila izvrstno in so se otroci kakor prerojeni vrnili te dneve na domove.

Kočevje

Obisk v obeh tekstilnah. Pretekli torek so naši akademiki pod okriljem svojega društva obiskali obe naši tekstilni. Ob tej priliki so se lahko prepričali, v koliko so bila naša poročila o stanju delavstva v obeh tovarnah resnična. Na lastne oči so mogli opazovati higijenske razmere, v katerih delajo naša dekleta dan-zadnem. Iz vsega so mogli sklepati, da ni nič čudnega, če naše delavstvo duševno in telesno tako rapidly propada.

Radio-motnje. Radio amaterji se pritožujejo zaradi motenj, ki jih povzročajo naša elektrarna. Zlasti so prizadeti oni, ki stanujejo blizu glavnega voda.

Sadje. Sadna letina bo letos skoro po vsem Kočevskem dobra. Zlasti ugodno bodo obrodile jablane, pa tudi o ostalem sadju so poročila razveseljiva.

Sport

Prvaki Evrope v Ljubljani.

Tik pred koncem plavalne sezone bo imela Ljubljana priliko, da pozdravi v svoji sredi najboljše plavalce Evrope.

Ilirija je že dolgo časa vodila pismena pogajanja z znamenitim Madžarom dr. Baranyjem. Pogajanja so se zaključila v Parizu za časa prvenstva Evrope. Na tekmovalju je bil navzoč tudi funkcionar SK Ilirije, ki je skupno s saveznim zastopnikom Bedenkom angažiral znamenito plavalno ekipo dr. Baranyja za dve gostovanji v Jugoslaviji. Madžari bodo nastopili v nedeljo 6. t. m. na Sušaku, dva dni kasneje, v torek na praznik pa v Ljubljani.

Plavalna sezona bo stem doživela višek. Videli bomo slavnega dr. Baranyja, danes najhitrejšega plavalca na svetu. Dr. Istvan Barany je evropski prvak na 100 in 400 m prosto ter imejtel evropskega rekorda na 100 m s 58". Nosi madžarske rekorde na 100 m prosto, 200 m prosto s 2:16, 400 m prosto s 5:00", ter 100 m hrbtno s 1:12". Je 14-kratni prvak Madžarske in 30-kratni internacionalce.

Poleg Baranyja pride še več drugih madžarskih internacionalcev. Bitskey Aladar je prvak Madžarske na 100 in 200 m hrbtno s časoma 1:14 oz. 2:47. V Parizu je bil na 100 m hrbtno drugi s časom 1:15". Njegov brat Arpad je tudi izvrsten hrbtni plavec in je njegov najboljši čas 1:16".

Geza Tarrody je bivši madžarski prvak na proгах od 200 do 1500 m prosto in član reprezentančne olimpijske štafete 4 × 200 m. Barany Karol je za Baranyjem najboljši sprinter v njihovem klubu ter je član reprezentančne štafete. Mezey je juniorski državni prvak v prsnem plavanju. Njegov čas 3:06 je znatno boljši kot obstoječi jugoslovanski rekord.

Poleg imenovanih je še nekaj waterpolistov. Spored nastopa v Ljubljani je že določen. Tekme se bodo vršile dopoldne in popoldne. Dopoldne: 100 m prosto (Barany), 200 m hrbtno (Bitskey I. in II.), 200 m prsno (Mezey), 5 × 50 m prosto (Barany, Barany, Tarrody, Bitskey Al., Harolyi). — Popoldne: 200 m prosto handicap (Barany, Barany), 3 × 100 m mešano (Mezey, Bitskey I., Barany), waterpolo. Ilirija bo vstavila še nekatere vmesne točke.

Ivković se vrne v Jugoslavijo. Kdor izmed sportnikov ne pozna »Milutinca«, kakor pravijo dr. Ivkoviću. Je standard back naše državne reprezentance. Pred dvema letoma je radi diferenc v klubu izstopil iz Jugoslavije in se prijavil za Soko, ki se ima njemu mnogo zahvaliti za svoje dobro mesto med beogradskimi prvorazrednimi klubi.

V zadnjem času so prosili igrači I. moštva Jugoslavije svojega tovariša, da se vrne v matični klub. Ivković ni odgovoril odklonilno in treba bo urediti še malenkostne formalnosti in Milutinac bo zopet nastopal v rdečem dresu.

Razpored prvenstvenih tekem trboveljskega nogometnega okrožja.

Ljubljanski nogometni podsavez je za jesensko prvenstveno tekmovalje trboveljskega nogometnega okrožja sklenil sledeči razpored: 8. septembra SK Amater : SK Retje, Hrastnik : Trbovlje, Zagorje : Dobrna; 13. septembra: Zagorje : Amater, Hrastnik : Retje, Trbovlje : Dobrna; 20. septembra: Zagorje : Hrastnik, Amater : Dobrna; 27. septembra: Amater : Hrastnik, Zagorje : Trbovlje, Dobrna : Retje; 4. oktobra: Amater : Trbovlje, Hrastnik : Dobrna; 11. oktobra: Trbovlje : Retje; 18. oktobra: Retje : Zagorje. Tekma se bo vršila vedno na kraju in igrišču prvoimenovanega.

Novo igrišče ZSK Hermes.

Za proslavo ob priliki otvoritve novega igrišča SK Hermes, ki se vrši v dneh 5. in 6. t. m. in na kateri bodo sodelovali poleg Hermes, Ilirije, Primorja in Haška ter VSK Triglav, se pogaja Hermes tudi za sodelovanje z slavnim ZAK-om, prvkom Subotiskega nogometnega podsaveza iz Subotice, katerega sodelovanje bo takorekoč višek turnirja. Zmagovalcem turnirja bodeta poklonjena dva krasna pokala, od katerih enega je darovala znana tovarna ogledal »Spektrum« iz Ljubljane.

Točen spored turnirja kakor tudi propagicije bodo objavljene naknadno v časopisih.

Radio

Ljubljana, četrtek, 3. septembra. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.30 Salonski kvintet. 19.30 Drago Ulaga: Gimnastične vaje. 20.00 Poročilo o šahovskem turnirju na Bledu. 20.30 Radio kvartet. 21.30 Norvežinja Madama Valdis Knudsen poje norveške pesmi. 22.00 Koncert pevskega kvinteta. 22.30 Čas, dnevne vesti, napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, petek, 4. septembra. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.30 Salonski kvintet. 19.30 Vegetarijanska prehrana, predava gđ. Humeкова. 20.00 Poročilo o šahovskem turnirju na Bledu. 20.30 Prenos iz Beograda. 22.30 Čas, dnevne vesti, napoved programa za naslednji dan.

Beograd, četrtek, 3. septembra. 11.35 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Dnevne vesti. 17.00 Narodne melodije. 17.30 Vokalni koncert. 20.00 Medicinsko predavanje. 20.30 Ljubljana. 22.30 Dnevne in športne vesti. 22.50 Radio orkester. Zagreb, 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 20.15 Kulturne in društvene vesti. 20.30 Prenos iz Beograda. 22.30 Novice in vreme. 22.40 Radio orkester.

Praga, četrtek, 3. septembra. 11.30 Plošče. 12.30 Moravska Ostrava. 13.05 Moravska Ostrava. 14.00 Plošče. 14.30 Bratislava. 17.00 Plošče. 19.20 Pesmi. 19.50 Brno. 21.00 Orkester. 22.10 Prenos iz kina.

Praga, petek, 4. septembra. 11.30 Plošče. 12.30 Brno. 13.05 Brno. 14.10 Plošče. 14.30 Orkester. 17.10 Bratislava. 19.55 Poljudna glasba. 21.30 Koncert. 22.15 Poljudna glasba.

Vinarska razstava in kriza vinogradništva

Vinarska razstava na velesejmu vzbujala med ljubljanskimi in tudi podeželskimi interesi tradicionalno zanimanje. Poleg večjih interesentov pa je tudi mnogo gurmanov, ki poskušajo in ocenjujejo kapljico naše banovine. Vinarska razstava se vsako leto spopolnjuje in pokazuje napredek našega vinarstva, ki posebno v štajerskem delu dravske banovine zadobiva čedalje odličnejše mesto. Posebno sortirana vina potrjujejo upravičeno domnevo, da bi se naša vina s primerno propagando bolj uveljavila v inozemstvu. Seveda se s polno pravico obtožuje vinski krizo, ki duši našega vinogradnika. Potrebno pa je, da se prične lečenje tega nevezdrnega stanja, saj zavzema vendar naše vinogradništvo odlično mesto med gospodarskimi panogami. Vzroki leže v prvi vrsti v krogu zunanjih svetovnogospodarskih pojavov. So pa v minijaturi tudi pri nas doma. Težko delo in obilo boja bo treba izvajati, da si vinski kapljica pribori ono častno mesto, kamor po svoji gospodarski važnosti spada.

Znani svetovni vinski strokovnjak in predsednik zavoda »Office International du Vin« Leon Donarhe pravi, da je vinska kriza umetna tvorba. Skupna svetovna produkcija vina znaša ca. 160 milijonov hl. Ta produkcija absolutno ne prehaja možnosti potrošnje. Površina obdelanih vinogradov se v zadnjih 40 letih ni povečala, pač pa nasprotno pokazuje stalno nazadovanje. Vinogradništvo uspeva na zemljiščih, ki so slabo prikladna za kako drugo poljedelsko panogo. Takih zemljišč je v Evropi ca. 13 milijard hektarjev, od katerih je samo 6 milijard zasajenih s trto.

G. Donarhe trdi v nadaljnjem, da je ceneno in pristno vino najboljšo sredstvo za pobijanje alkoholizma. V nevinorodnih krajih in pa krajih s prohibicijo, je potrošnja alkohola na vsakega prebivalca znatno večja kakor pa v vinorodnih pokrajinah. V prvih krajih se potroši

čistega alkohola na glavo prebivalca 6 do 10 litrov (Bretanja, Normandija, Nizozemska), v Španiji in Portugalski znaša ta količina samo 2 litra, v Italiji celo samo 1 liter, Na Finskem in v Združenih državah ameriških pa se leto za letom ugotavlja, istočasno pa se veča tudi število zločinov.

Vinska kriza nima torej svojih vzrokov v nadprodukciji, ampak je povsem izumetničena z oromnimi carinami, užitinami, davčinami itd. Vino zbližuje ljudi in narode, s tem krepi tudi svetovni mir, za katerim vsi hrepenimo; tako zaključuje Leon Donarhe.

Vinarske razstave imajo zato še prav posebno nalogo in tudi namen, da nam pokažejo vinske produkte kot osvetojujočo pijačo, ki pospešuje prebavo, preganja skrbi in slabo voljo ljudem ter s tem krepi ves živčni organizem. V tem kažejo na vse one sovražnike vinske kapljice, ki so v svojem fanatičnem boju proti alkoholu mobilizirali prav vse sile, da uvrstijo tudi zdravo vinsko kapljico med škodljivce in zločince človeškega zdravja. Ni čuda, če so si potem tudi državne oblasti v posameznih državah osvojile take nazore in z vso silo uvrstile vino med luksuzne, ali celo narodnemu zdravju škodljive pijače. Vino je postalo pijača premožnih pijancev. Kot ljudska pijača je izgubilo z mize meščana. V današnji dobi se je treba naukov, ki so jih trosili nevedni ljudje, znebiti, s tem bomo sami v največji meri pobijali alkoholizem. Kdor pije vino, opušča opojne pijače.

V tej smeri bi moralo delovati vinarsko društvo za Dravsko banovino, ki ima za kvalitativno izboljšanje našega vinogradništva neveljivih zaslug. Želimo ob tej priliki vsem našim vinogradnikom, da bi to edino pravično načelo že v najkrajšem času našlo razumevanje ne samo pri nas, pač pa tudi v onih državah, kjer je naše vino priljubljeno in tudi zaželeno!

onim carnicarjem, kjer je treba svinje za izvoz cariniti. Na podlagi tega bodo carinske oblasti potrdile na posebnem potrdilu, ali spadajo svinje v kontingent. Banske uprave morajo nadalje odrediti podrejenim veterinarjem, da o vsaki pošiljki svinj, ki spadajo v kontingent, najhitreje in s točnim poročilom z dopisnico obveste natovorno postajo, da se na ta način ustvari pregled števila izvoženih mesnatih svinj v kontingentu z njenega področja.

Borzna poročila

dne 2. septembra 1931.

Devizna tržišča

Ljubljana, 2. sept. Amsterdam 2284-20 do 2291-04, Bruselj 789-38—791-74, Curih 1102-95 do 1106-25, Dunaj 796-48—798-88, London 275-35 do 576-17, Newyork 5652-62—5669-62, Pariz 222-16 do 222-82, Praga 167-75—168-25, Trst 296-07 do 297-97.

Zagreb, 2. sept. Amsterdam 2284-20—2291-04, Dunaj 796-48—798-88, Bruselj 789-38—791-74, London 275-35—276-7, Milan 296-07—296-97, Newyork kabel 56.6362—56.8062, Newyork ček 56.5262—56.6962, Pariz 222-16—222-82, Praga 167-75—168-55, Zürich 11.0295—11.0625.

Dunaj, 2. sept. Amsterdam 287-20, Atene 9-22,

Beograd 12-54, Bruselj 99-20, Bukarešta 4-2250, London 34-5819, Madrid 65, Milan 37-23, Newyork 711-20, Pariz 27-92, Praga 21-0625, Sofija 5-1540, Stockholm 190-40, Kopenhagen 190-05, Varšava 79-61, Curih 138-58.

Curih, 2. sept. Beograd 9-07, Pariz 20-14, London 24-9675, Newyork 513-50, Bruselj 71-575, Milan 26-8675, Madrid 46-15, Amsterdam 207-10, Berlin 121-70, Dunaj 72-21, Stockholm 137-50, Oslo 137-375, Kopenhagen 137-35, Sofija 3-72, Praga 15-215, Varšava 57-65, Budimpešta 90-025, Atene 6-655, Carigrad 2-435, Bukarešta 3-06, Helsingfors 12-925.

Vrednostni papirji

Zagreb, 2. sept. Državni papirji: 7% inv. pos. 71—73, voj. škoda 330—331 (331—335), kasa 330—331 (331—332, dec. 336—338 (337), 4% agr. obv. 41-50 bl., 7% Bler 67—70 (70), 8% Bler 77—80, 7% pos. hipot. b. 68-50—69-50 (69-50—70), 6% begluške 50—50½, 50—50½. — Banke: Hrvatska banka —, — Banke: Prašedion 957-50—965, Union 150 do 155, Obrtna 6-36 d., Srbska 190—191, Zem. 113 bl. Ljublj. kred. 120 d., Medjunarodna 68 d. Industrija: Narodna šum. 25 den., Našiče 750 bl., Danica 65—70, Sečera Osijek 208 do 211-50, Trboveljska 210—215, Slavonija 200 do 205, Drava 212½—216, Brodovagon 40 bl., Dubrovačka 300—310, Jadranska pl. 460 d.

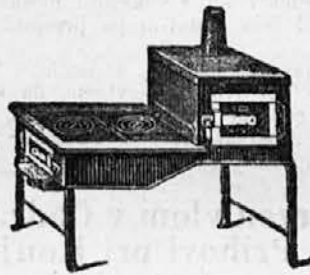
Budimpešta, 2. sept. Tendence: slaba, promet: miren. Pšenica: dec. 9-50—9-60 (9-51—9-53), mare: 10-78—11 (10-79—10-80). — Rž: dec. 9-75, mare 10-95 (10-90—95). — Koruza: maj 11-62 do 11-80 (11-75—80).

Dunaj, 2. sept. Prioritete 89, Trbovlje 26-60, Leykam 1—.

Zitna tržišča

Na ljubljanskem tržišču tendence za koruzo neenakomerna, promet: 2 vag. pšenice. Novi Sad, 2. sept. Koruza: bačka, bačka ok.

Pločevinasti štedilniki

Veči znamke »Regulator« na žaganje. — Najnižje cene. — Trgovci popust

Štefan Lamud

Čeplje, Vransko pri Celju

Razstavljeno na velesejmu paviljon J 670

Obiskovalcem jesenskega velesejma v Ljubljani priporočamo za nakup strojev in orodja za poljedelstvo in vsakovrstno obrt kakor tudi za nakup vsakovrstne železnine, posode, okovja, peči, stavbnega materiala itd. itd. z bogato zalogo v največji izbiri trvdko

Schneider & Verovšek

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 16

Cenjene odjemalce opozarjamo, da na velesejmskem prostoru nismo razstavili in da nimamo nobenih provizijskih potnikov, vsled tega smo v prijetnem položaju Vam nuditi vsako v našo stroko spadajoče blago po izrednih in najnižjih cenah. Blagovolite si na vsak način prej ogledati našo zalogo, predno potrebno blago drugje kupite. 1931

Naznanilo otvoritve

Tvrdba KORSIKA uljudno sporoča, da je otvorila v palači »Dunav«, vhod iz Beethovne ulice,

cvetlični paviljon

Prodajalna na Miklošičevi cesti obratuje nadalje. Priporočujoč se za cenjeno naklonjenost zagotavlja trvdka točno in ceneno postrežbo. 1935

Sombor 86—88, sremska, okolica Indija 86 do 88, južnoban. 84—86. Tendence: neizpremenjena. Promet: pšenica 9 vag., ječmen 1 vag., koruza 8 vag., moka 2 vag., fižol 2 vag.

Ljubljansko lesno tržišče

Tendence mlačna, promet 1 vag. jelovine.

Agitirajte za Jugoslovana!

Izredna prilika!

Od 1.—10. septembra prodam: Kamgarne za moške obleke po Din 80— ter razno drugo blago tudi pod tovarniško ceno

Ivan Železnikar
Marijin trg 3

1909

Kdor

hoče elegantno običen biti, naj se zglast pri

Gombocu
Maribor
Aleksandrova cesta 24

Gorazdov učni zavod

Pouk stenografije in strojepisja ter potrebnih merkantilnih predmetov po najnovejši in najuspešnejši metodi. Priglasila l., 2. in 3. septembra od 9.—12. ure dopoldne, Nunska ulica 19, pritličje. Pismene prijave do 14. sept. pod naslovom J. GORAZD, BLED 2. 1936 Vila Rodica.

Stavbne

nasveti

daje tehnični biro »Tehna«, Ljubljana, Mestni trg 25-L. 507

Nogavice, rokavice, volna in bombaž

najceneje in v veliki izbiri pri KARL PRELOG Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg.

Malinovec

pristen, naraven malo in veliko prodaja lekarna doktor G. PICCOLI, Ljubljana, Dunajska c. 6

Telefon 2059

Premog suha drva Pogotnik, Bohoričeva ulica 5

Trajno vodno ondulacijo izvršuje z najnovejšim aparatom z delovanjem toka 8 do 10 minut, ki ne peče. — Garancija podana. Cena solidna. Se najtopleje priporoča cen. damam frizer

CIRIL VAŠEL Ljubljana, Novi trg (Turjaški trg št. 2. 1762

NAJBOLJŠI ŠIVALNI STROJI IN KOLESA „ADLER“ - „Gritzner“

švicarski pletilni stroji „DUBIED“ le pri

JOS. PETELINC
Ljubljana

za vodo

Telefon št. 2913.

Cek. račun 12.005.

Za časa velesejma paviljon „M“.

ZA VAŠE OTROKE POTREBUJETE NOVIH ČEVLJEV

OTROŠKI ČEVLJI, praktični, rujav, črne in iz laka Din 55°

DEKLIŠKI ČEVLJI ZA ŠOLO, rujav in iz laka Din 85°

SPORTNI ČEVLJI, ZA ŠOLO in izlete z okrašenim jezikom Din 85°

ZA DIJAKE ČEVLJI, okusne oblike, trajne, iz rujavega in črnega boksa Din 165°

VISOKI ČEVLJI, dekliški in fantovski, iz kravine la podplati Din 85°

KUPUJTE SAMO DOMAČI IZDELEK!
ZA KAJ S TEM OMOGOČITE ZAPOSLENJE DOMAČIH DELOVNIH SIL

Oglejte si izbor čevljev v naših podružnicah Preskrbite si priznano soliden izdelek po zmernih cenah

TOVARNA ČEVLJEV

TRŽIČ (DRAVSKA BANOVINA)

Ljubljana, Beograd, Maribor, Murska Sobota, Skopje, Zagreb, Karlovac, Novi Vrbas, Osijek, Sombor, Subotica, Vrnac, Vukovar, Sarajevo, Sušak, Split

Novo mesto

Potresni sunek, kratek, smo čutili v torek ob petih in 18 minut popoldne.

Potapljalna sta se v ponedeljek osemletna šolarja Boris Bavcon iz Ljubljane, ki se mudi tu pri sorodnikih na počitnicah, in Tone Vidic. Zlezla sta v mal čolnic in se spustila po Krki. Komaj sta bila nekaj metrov od obale, je že začela vdirati voda v razsušeni čolnic in pretela je nevarnost, da dečka utoneta. Prisotnost duha je ohranil mali Vidčev Tonček, ki je kar z rokami veslal h kraju, tja pa sta mu prihitela na pomoč dva gospoda, ki sta dečkov brodom opazila z Brega ter potapljačo se njuno barko že polno vodo in vsa prestrašena dečka baš še pravčasno potegnili na suho.

Marijine družbe novomeške dekanije so imele v ponedeljek na Trški gori sijajno obiskano shod. Okrašenimi vozovi s številnimi romaricami so se kar vrstili skozi mesto. Na Mali Šmaren je pa na Trški gori običajno zganjanje.

Šolsko leto na tukajšnjih osnovnih šolah kot tudi v otroškem vrtcu in na meščanski šoli se je danes pričelo z rednim poukom.

Usmiljeni bratje v Kandiji so dobili novega predstojnika v osebi G. A. R. P. Fortunata Hričiča, ki je od generalnega definitorja imenovan tudi za generalnega delegata Usmiljenih bratov v naši Kraljevini.

Učiteljsko društvo JMK za novomeški srez bo zborovalo v soboto 3. oktobra popoldne na tukajšnji deški osnovni šoli.

Trbovlje

Popravilo mosta. Te dni je odredila občina, da se popravi most na občinski cesti od gostilne Božič proti naselbinu Terezija. Ta most je bil že res v slabem stanju in za težki promet že skoraj nesposoben.

Otvoritev novega igrišča SK Amaterja. Tukajšnji športni klub SK Amater bo dne 8. septembra t. l. na posebno svečan način otvoril svoje novo igrišče na Volajevem travniku. Ta dan se bo vršilo tudi več nogometnih tekem med domačimi in izventrboveljskimi klubi, za katera vlada veliko zanimanje.

Ormož

Premestitev. Na lastno prošnjo je bil premješčen v Ljutomer tukajšnji učitelj g. Vlado Porekar.

Nesreča. Na paši je pobesnel grajski bik in napadel delavca Puklavca ter mu polomil več reber. Težko ranjenega delavca so prepeljali v tukajšnjo bolnico.

Gornja Radgona

Obmejna sokolska trdnjava priredi v nedeljo 6. t. m. svoj prvi javni nastop. Sokol je še mlad in se kljub raznim zaprekam lepo razvija, zato je dolžnost vsega obmejnega prebivalstva, da v čim večjem številu prisostvuje prvemu nastopu. Spored cele prireditve je določen od 10. dop. do pol 19., da se omogoči čim večji poset. Popoldne bodo skušnje, popoldne sprevid, javna telovadba in ljudska veselica. Vsi prijatelji našega Sokola bratsko vabljeni.

Murska Sobota

Instalacija novega župnika v Bogojini. 30. avgusta je dolinjedavski dekan Ivan Jesič svečano instaliral novega župnika Joška Hanka.

Zborovanje »Zavednost« v Murski Soboti. V dnech od 28. do 29. avgusta je prekmursko akademsko društvo »Zavednost« že tretjič zborovalo v Murski Soboti. 29. avgusta popoldne so bile tri teme. Prvi je referiral akademik in pisatelj Mihael Kranjec o temi: Naš dialekt in odnos do književnega jezika. Svoje lepe misli je končal, da svojega prekmurskega narečja ne bomo mogli obdržati, temveč bo treba sprejeti v naše prekmurske liste književno slovenščino. Drugi referat je bil: Naši ljudje. Popoldne sta bila še na vrsti dva referata in sicer: Sezonsko delavstvo in izseljenstvo ter Naš gospodarski in socialni položaj. O prvem je govoril g. Klerce, vodja borze dela v Murski Soboti, o gospodarskem in socialnem položaju pa je predaval akademik Horvat.

Zagorje

Smrtna kosa. V ponedeljek je preminul g. Anton Kukavica, kovač v St. Jurju. — Skoraj istočasno je preminul g. Ant. Ranzinger, sin tukajšnje gostilničarke ge. Ranzingerjeve. Blag jim spomin.

Jesenice

Poroča. V nedeljo sta se poročila g. Razinger, učitelj v Ljubnem na Gorenjskem in gđ. Berta Merlič z Jesenic. Oba sta agilna člana sokolskega društva.

Slavnostni odkritja spomenika kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju 6. septembra v Ljubljani se udeležijo lepo število Jesenčanov. Prijavljenih je 800 občanov, ne všteti pa pri tem deputacije društev. S temi bo naraslo število udeležencev na 1000.

Pri našem sokolskem društvu se je osnoval na eni zadnjih sej društvene uprave dramski odsek.

Prenajljubna dela bolnice bratovske skladnice na Slov. Javorniku lepo napredujejo in bodo v 8 tednih končana. Bolnica bo temeljito popravljena.

Pričetek šolskega pouka na tukajšnji meščanski in osnovni šoli je danes. Včeraj je bila, šolska maša.

Jugoslovanci dobite na Jesenicah v postajni trafiki g. Nikolavčiča Antona, v trafiki gđ. Mici Mesarijeve in na Savi v trafiki gđ. Ane Klinarjeve.

Prava senzacija za Jeseničane je prihod velikega zoo-cirkusa Fischer, ki pride te dni na Jesenice.

Uprizoritev drame »Morje«. V nedeljo zvečer so jeseniški srednješolci vpriporili na odru tukajšnje osnovne šole dramo v 4 dejanjih »Morje«. Udeležba s strani občinstva je bila častna. Posebne omembe je vredna tudi scenerija odra, ki je bila sicer preprosta, toda zelo okusna. Dobra volja igralcev jim je pomagala, da so naslikali sami par kulise, ki so jih lepo izdelali. — V vlogah so bili izborni, podali so svojo nalogo dobro in so podali tudi globino drame, kakor si jo je zamislil pisatelj sam. Zlasti lepo je bilo videti, ko so znali vloge nad vse gladko in so predvajanju dali čiste povdarka. Prisotni so nagradili mlade igralce z dolgotrajnim zasluženim aplavzom.

Sokolstvo

Pomemben govor katoliškega duhovnika Sokolstvu

Sokolska župa Osijek je priredila v dne 15. in 16. avgusta t. l. impozanten župni zlet v Vukovaru. Tehnično vodstvo župe je poskrbelo za brezhiben potek zleta. Za župne tekme je br. inž. Kvapil že 14 dni pred tekmo razdelil in določil posamezne funkcije sodnikom, tako, da je bil potek tekem brezhiben. Na praznik so se vršile tekme članstva, naraščaja in sokolskih čet. Naraščaj je tekmoval za prehodno župno darilo — sokolski prapor — in si je istega priborilo domače društvo. Zvečer je bila telovadna akademija z zelo pestrim sporedom, pri kateri so naraščajniki izvajali tudi dr. Murnikov »U boj«. V nedeljo zjutraj ob 9. so se vršile službe božje v katoliški, pravoslavni in izraelski cerkvi v proslavo 10-letnice vladanja Nj. Vel. kralja, katerih so se udeležili tudi Sokoli. Po službah božjih se je vršila blagoslovitev in razvitje novega sokolskega prapora. Pomemben govor na Sokolstvo je imel poleg saveznih in župnih funkcionarjev tudi katoliški duhovnik brat p. Gilbert Gjorkeš, profesor verouka na vukovarski gimnaziji in član prosvetnega odbora vukovarskega Sokola. Med drugim je izvajal:

»Bratje Sokoli in sestre Sokolice! Danes ko razvijamo in blagoslovimo sokolsko zastavo, želimo, da bi plapolala vedno pred silnimi čestitkami vitezov. Ta zastava naj zbira ne samo junake-Sokole, temveč delujmo na to, da bo zbiral tudi junake izven naših vrst tako, da bomo postali vsi enaki in borbeni v našem življenju. Domovino, kateri so naši dedje pripravljali svobodo, so ljubili ti junaki in jo opevali tudi narodni pesniki. Bratje Sokoli in sestre Sokolice, vaša viteška dolžnost je, da kot vitezi moderne dobe ostanete čvrsta nade boljše bodočnosti, zlasti tedaj, kadar gre za »krst častni in slobodu zlatnu.« V kraju naše župe je deloval naš narodni in kulturni voditelj biskup Strossmayer, ki je bil pripravljen vse storiti in žrtvovati za domovino. To je bilo njemu sveto in mi, ki smo vršilci teh njegovih najsvetejših želja, glejmo, da bo vsak dan obenem tudi najdražji moment v našem življenju, da vsaj nekaj storimo za domovino. Bratje in sestre, Sokolstvo ni samo sportna, temveč je organizacija zasnovana na zakoniti podlagi, kateri je dal Sokol, brat in naš kralj veliko nalogo v tej dobi, ko nas obkrožajo neprijatelji, da delujemo po njegovih smernicah za boljše in lepšo bodočnost. Ni samo naša dolžnost, da se bavimo s telovadbo, temveč tudi s prosveto, zlasti s prosveto naše mladine, v kateri moramo vzgojiti poleg krepkih mišic, tudi krepak značaj in ji dati duha in toliko zamaha, da se razvija in postane vredna imena naših junških dedov. Zato mora imeti vsak Sokol in vsaka Sokolice viteško zavest napram domovini in narodu. Blagoslovimo to sokolsko zastavo, ki naj bo simbol sokolskih idej in velikih dolžnosti do kralja in domovine. Nas in vas vseh pa je dolžnost, da si na tej poti medsebojno pomagamo. Zdravote!

Ta govor katoliškega duhovnika-franciškana je dvignil vihar navdušenja in marsikatero oko je pri tem postalo rošno. Nato so še govorili pravoslavni svečenik br. Bogdan Deanović, kum in kumica, nakar je bila impozantna povorka po mestu, v kateri je korakalo nad 700 oseb v slavnostnih krojih. Popoldne je bila izvrstno uspela župna javna telovadba ob navzočnosti nad 4000 ljudi. Osiješka sokolska župa, ki šteje danes 138 edinic, je s tem župnim zletom pokazala, da pravilno pojmuje Tyršev sokolsko idejo za napredek jugoslovanskega naroda. Zdravote!

Nedeljske sokolske prireditve

Sokolska četa pri Sv. Jerneju pri Ločah je priredila preteklo nedeljo svoj prvi telovadni nastop, združen s proslavo 10-letnice vladanja Nj. Vel. kralja Aleksandra. Po pozdravnem govoru na domačine in goste so sledile najprej dobro podane deklamacije sokolske dece, petje sokolskega pevskega zbora in slavnostni govor o 10-letnem plodonosnem vladanju Nj. Vel. kralja Aleksandra. Sedila je nato javna telovadba vseh oddelkov, ki je prav lepo in dobro uspela. Tudi orodna telovadba članov in članic je lepo uspela. Po javni telovadbi je nagovoril zbrano občinstvo starosta konjiškega Sokola br. dr. Ervin Mejak, pozivajoč vrolo sokolsko četo k čim vztrajnejšemu sokolskemu delu. Zdravote!

Prvi nastop Sokola Griže-Zabukovca, ki se je vršil preteklo nedeljo je bil pravi sokolski praznik. Prireditvi so prisostvovala številna bratska društva iz bližnje in daljne okolice. Po prihodu popoldanskega vlaka je odšla z železniškarsko godbo in žalskim praporom na čelu sokolska povorka, burno pozdravljena, na letno telovadišče, kjer je pozdravil zbrano Sokolstvo starosta br. Razpotnik, se spominjal prvega Sokola našega kralja in njegovega 10-letnega vladanja, nakar je izročil pozdrave celjske sokolske žup. brat Jože Smertnik. Po govorih je bila javna telovadba moške in ženske dece, članov, članic in naraščaja. Kot gostje so nastopili Celjani z vzornima vrstama na drogu (člani) in na bradlji (članice). Pri javni telovadbi je nastopil 120 članov, 72 članic, 52 moškega, 36 ženskega naraščaja in 96 oboje dece. Prva prireditve mladega Sokola je vsestransko uspela, za kar gre posebna zahvala onemu učitelstvu, ki je žrtvovalo svoje počitnice za sokolsko idejo in uspeli javni nastop. Zdravote!

Sokolska četa v Grahovem priredi na praznik 8. septembra t. l. svoj prvi javni nastop s sodelovanjem bratskih društev. Začetek javne telovadbe ob pol 16. Sodeluje godba gasilnega društva iz Cerknice. Vsi bratsko vabljeni.

Sokol v Slivnici pri Mariboru priredi na praznik 8. septembra na grajskem travniku prvi telovadni nastop s sodelovanjem naše junške vojske. K tej pomembni sokolski prireditvi so vsi prijatelji mladega in marjivega Sokola vladno vabljeni.

Razglasi kraljevske banske uprave

III. No. 11142/1. 2436
Izkaz živalskih kužnih bolezni v območju Dravske banovine. po stanju z dne 25. avgusta 1931.

Opomba: Imena sedežev sreskih načelnikov (mestnih magistratov) so natisnjena z debelejšimi, imena občin pa z navadnimi črkami; kraji s številom zakuženih dvorcev so navedeni v oklepajih.

Vranični prisad:

Maribor des. breg: Vrhole (Vrhole 1 dvorec). Ptuj: Cirkovci (Sp. Jablane, 1 dvorec).

Steklina:

Brežice: (Brežice 1 primer). Celje — Celjska okolica (Pečovnik 1 dvorec). Maribor levi breg: Slatinskidol (Slatinskidol 1 primer).

Garjavost konj:

Litija: Rzišče (Izlake 1 dvorec); Novo mesto: Mirna (Brezovica 1 dvorec), Šmihel-Stopiče (Šmihel 1 dvorec).

Svinjska kuga:

Konjice: Oplotnica (Oplotnica 6 dvorcev). Krško: Radeče (Jagnenca 1 dvorec). Laško: Dol (Dol 3 dvorci, Marun 3 dvorci). Maribor levi breg: Zamarkova (Lormanje 10 dvorcev).

Svinjska rdečica:

Brežice: Arličje (Zg. Obrež 3 dvorci). Čabar: Čabar (Gorači 1 dvorec). Konjice: Brezovica (Podgorje 1 dvorec). Krško: Cerklje (Gornje Skopice 1 dvorec). Laško: Dol (Brmo, Turje po 1 dvorec). Marijagradec (Selo 1 dvorec), Sv. Krištof (Sedraž 1 dvorec). Ljubljana: St. Jurij (7ino 1 dvorec). Ljutomer: Gabušak (Kokolanjšak 1 dvorec). Logatec: Cerknica (Cerknica 1 dvorec). Maribor desni breg: Sv. Marjeta na Dravskem polju (Sv. Marjeta na Dravskem polju 1 dvorec). Maribor levi breg: Rožpoh (Rožpoh 1 dvorec). Ptuj: Kog (Kog 1 dvorec), Zerovnici (Cеровec 1 dvorec). Radovljica: Bled (Grad 1 dvorec), Breznica (Zabreznica 2 dvorca). Šmarje pri Jelšah: Zibika Sv. Jernej 2 dvorca).

Perutninska kolera:

Brežice: Sevnica (Šmarje 1 dvorec). Kraljevska banska uprava Dravske banovine, v Ljubljani, dne 25. avgusta 1931.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

Preds. 876—5/31—3. 2457

Razglas

Višje deželno sodišče v Ljubljani je imenovalo Bratoša Frana, učitelja na osnovni šoli v Krčevini pri Mariboru, sodnim tolmačem za nemški in italijanski jezik pri okrožnem sodišču v Mariboru.

Predsedništvo višjega deželnega sodišča v Ljubljani, dne 26. avgusta 1931.

Nc I 862/31—4.

Amortizacija.

Na prošnjo Emilije Potočnik, učiteljice v Leskovcu pri Krškem, se uvede postopanje za amortiziranje hranilne knjižice Oblastne hranilnice Mariborske oblasti št. 37.960, v poimnenski vrednosti po 14.000—dinarjev; knjižica je vinkulirana in se glasi na ime Emilije Potočnik.

Imetitelj te knjižice se poziva, da svoje pravice do knjižice uveljavi v teku 6 mesecev od dne objave tega oklica, ker bi se sicer knjižica proglasila za neveljavno in bi se na knjižico naložena gotovina izplačala Emiliji Potočnik brez predložitve hranilne knjižice.

Okrajno sodišče v Krškem, odd. I., dne 26. avgusta 1931.

E 400/31—7. 2434

Dražbeni oklic.

Dne 17. oktobra 1931 ob enajstih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 3 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Osilnica, vl. št. 152.

Cenilna vrednost: 15.446—Din; vrednost pritikline: 75—Din; najmanjši ponudek: 10.298—Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je prigrasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede ne-

Službene objave

premišnino v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Kočevju, dne 24. avgusta 1931.

Konkurzni razglasi

S 27/31—3. 2461

Konkurzni oklic.

Razglasitev konkurza o imovini Černe Franca, trgovca s papirjem, v Ljubljani, Kladežna ul. 6.

Konkurzni sodnik Jerman Jakob, sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani.

Upravnik mase dr. Kandare Fran, odvetnik v Ljubljani.

Prvi zbor upnikov pri deželnem sodišču, soba št. 140, dne 10. septembra 1931. ob devetih.

Oglasitveni rok do 12. oktobra 1931. na podpisano sodišče.

Ugotovitveni narok pri deželnem sodišču v Ljubljani, dne 17. oktobra 1931. ob desetih.

Deželno sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 1. septembra 1931.

Sa 18/31—8. 2458

Poravnalni oklic.

Med dolžnikom Brumen Martinom, trgovcem v Beltincih, in njegovimi upniki pri naroku dne 14. julija 1931. sklenjena poravnava se potrdi.

Po tej poravnavi plača dolžnik upnikom, ki jim ne gre pravica do prvenstvenega poplačila, 50% kvota njihovih terjatev in sicer v petih obrokih, od katerih zapade prvi 3 mesece, drugi 6 mesecev, tretji 9 mesecev, četrti 12 mesecev in zadnji 15 mesecev po sprejemu poravnave, za katero izpolnitev solidarno jamčita kot poroka in plačnika Zemljšč Stefan, krčmar v Beltincih št. 10, in Vrabl Anton, posestnik v Križevcih pri Ljutomeru.

Okrožno sodišče v Mariboru, odd. III., dne 27. avgusta 1931.

P 67/31—24. 2459

Potrditev poravnave.

S sklepom okr. sodišča v Kostanjevici z dne 6. junija 1931., opr. št. L 3/31—18, je bil Umetič Jurij, posestnik v Vel. Dolini 2, zaradi slaboumnosti omejeno prekliran.

G. Bogovčič Jurij, pos. iz Breganskega sela 12, se postavlja preklicancu za pomočnika.

Okrajno sodišče v Kostanjevici, odd. I., dne 24. avgusta 1931.

Razglasi raznih uradov in oblastev

2433—3—2

Razglas o licitaciji.

Vodovodna zadruga v Ponikvi ob j. žel. razpisuje za oddajo dobave vodovodnega cevja in armatur za vodovod v Ponikvi.

I. javno pismeno ponudbeno licitacijo v skrajšanem roku na dan 15. septembra 1931 ob enajstih.

v prostorih obč. urada v Ponikvi. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se dobivajo med uradnimi urami v obč. pisarni v Ponikvi.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi zbesedami) na vsoto odobrenega proračuna, ki znaša 211.860 Din.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji v »Službenih novinah« in na razglasni deski tehničnega oddelka kraljevske banske uprave v Ljubljani.

Vodovodna zadruga v Ponikvi ob j. ž. dne 26. avgusta 1931.

Razne objave

2438—3—3

Objava.

Izgubil sem dne 4. avgusta t. l. na poti Rogaševci-Ekvirt uradno legitimacijo, izdano po bivšem Oblastnem inspektoratu finančne kontrole v Ljubljani, z dne 28. januarja 1926, št. 2153, ter legitimacijo za nošenje orožja, izdano po Glavnem oddelku finančne kontrole v Petrovcih, z dne 13. avgusta 1930, št. 1774.

Proglasam ju za neveljavni. Kitek Josip, s. r., pripr. fin. kontrole v Kuzmi.

2456—2—1

Poziv upnikom.

Upniki Mlekarske zadruge v Tančigori pri Črnomlju, r. z. z o. z. v likvidaciji, se pozivajo v smislu § 40 z. z. za priglasitve na naslov zadruge.

Likvidatorji.

P. Ripson:

Marsove skrivnosti

(Roman.)

Som je napravil silen skok, a zaman. Tri druge lovke so se mu ovile okoli trupa. Eno je mahoma odgriznil in temna kri je pobarvala vodo, ki se je mešala z blatom in peskom, katerega je bil dvignil z dna divji boj. Robert kmalu ni mogel ničesar več videti, kajti boj je bil vodo daleč na okoli tako skalil, da je bila motna najmanj na petdeset metrov. Iz te kalne vode so se dvigali stebri umazanih curkov proti površini in vse je vrelo in prekipelo. Som se ni dal kar meni nič tebi nič pogoltniti. Robert je komaj dihal, s takim zanimanjem je opazoval ta strašni boj na dnu morja, ki je trajal skoraj pol ure. Potem se je vodovje polagoma umirilo in morske struje so odplovile kalno vodo ter prinašale čiste. Pokrajina se je zjasnila, toda niti soma, niti polipa ni bilo več videti. Menda se je bil polip soma tako oklenil s svojimi lovskimi, da ga je mogel slednjič potegniti popolnoma k sebi, v svoje skrivališče pod skalami. Tragedija je bila končana in mirno so spet plavale pestrobarevne ribe po kristalnočisti vodi.

Robert je nadaljeval svojo pot po podmorski galeriji še pol ure daleč, slednjič se je pa vrnil, kajti sonce je stalo že nizko in pod morjem je zavladala poltema. Po dnu so se začele sprehajati čudne zveri, podobne na pol rakom, na pol zmajem, z velikanskimi žreli in dolgi-

53

mi tipalnicami, na koncu katerih so žarele svetlobne točke. S temi tipalnicami so te živali privabljale majhne ribe ter jih nato hlastale s svojim žrelom. Robert je tudi videl ribe, ki so se vse svetile, kot bi bile iz čistega zlata. Sploh je s prihodom teme vse morsko dno bilo spremenjeno: iz lukenj in izpod skal in kdo ve odkod so priplavale nove živali, ribe in zveri, med tem ko so se dnevne poskrile. Začelo se je pravcato nočno življenje, ki ga je Robert še nekaj časa opazoval, ko je bil dospel na konec tega čarobnega hodnika.

Nato je spet stopil v lift in se je odpeljal nazaj na višino stolpa, v svoje stanovanje. Bil je utrujen od dolgega sprehoda navzdol v podzemlje in po podmorski galeriji. Večerjal je pri zvokih skrivnostnega gramofona in razmišljal o tem, kar je bil ta dan novega videl.

— Vsak dan nove skrivnosti, si je dejal v samogovoru. Zakaj so nakopičili toliko hrane? Saj je en človek niti v stotisoč letih ne bi mogel pojesti. In čemu so zgradili to prekrasno podmorsko galerijo? Ali samo za zabavo? Ali je služila morda tudi v kakšen drug namen? Kolikor vprašani, toliko ugank. Najbolj čudno se mu je pa zdelo, da od nikoder ni prebivalcev. Ali jih je pobrala kakšna kuga? To je bilo izključeno, kajti moral bi najti njih trupla. Torej so se vsekakor morali izseliti drugam. Toda kam? In zakaj? Saj so vendar imeli vsega v izobilju, razen tega lepo stanovanje, dober zrak, kopelj, knjižnico, gramofon, letalo, skratka vse, kar si človek požel za lepo in udobno življenje. Ali pa je to morda bilo samo poletno ali začasno bivališče kakšnega bogataša, ki sedaj živi v daljnem mestu? Morda je nekaj

sto kilometrov dalje zelo obljudena dežela, kjer prebiva rod teh izredno visoko civiliziranih Marsovcv?

Robert si je zaman belil glavo. Zelo žal mu je bilo, da kljub ponovnim poskusom ni mogel najti izhoda, kako bi se naučil iz knjig jezika Marsovcv.

Zaenkrat se mu je življenje, kot ga je imel, zelo dopadlo. Hrane je imel dobre in dovolj, vsak dan je hodil na sprehod v okolico stolpa, tu in tam ustrelil s svojim lokom kakšnega ptiča in ga spekel v kuhinji na električni peči. Bilo je dovolj vsega v kuhinjskih shrambah, kar je rabil za kuhanje. Imel je tudi tople vode dovolj na razpolago, kajti vodovne cevi so šle skozi električno napravo za ogrevanje. Skrivnost zanj je le bila, odkod prihaja ta elektrika. Menda je nekje kakšen podzemski potok gnal turbino, ali pa se je elektrika delala v morski postaji s pomočjo stalne razlike med toplino vode na morski gladini in v globočini, enako kot je to napravil neki francoski učenjak v Havani.

Kopal se je v morju, toda na peščenih obali, ki jo je poprej dodobra preiskal, da ne bi imel neprijetnih presenečenj, kajti prav nič ga ni veselilo, se ponovno bližje spoznati s kakšnim polipom ali pa celo somom. Držal se je vedno v plitki vodi v bližini brega in se nato solnčil v pesku. Vsak dan je zjutraj in zvečer telovadil, da bi ohranil gibkost svojih udov, sploh si je vse življenje uredil tako lepo, kot bi bil nekje na počitnicah in ne bi imel nikakih skrbi za bodočnost. Popravil si je svoje živce, postal je spet jak in gibčen, in ni se mu več poznalo, da je ležal tri mesece v kataleptičnem spanju v indijskem samostanu.

Zanimivo mnenje o strojih

V najnovejšem času se javno mnenje zlasti z ozirom na brezposelnost, vedno bolj obrača proti strojem. Znani angleški gospodarski pisatelj Herbert Casson pa je drugačnega mnenja; on piše namreč:

»Čisto razumljivo in naravno je, da umetniki, idealisti in rokodelci ne marajo strojev. Z umetniškega stališča se da stroj res težko presojati; toda meni ne gre v glavo, zakaj bi moral stroj biti lep? Mi tudi ne moremo od strojev zahtevati, naj bi dišali... Samo bedak ocenjuje stroj iz istih vidikov kakor ocenjujemo rože ali pa solnčni vzhod.

Idealisti trdijo, da uničujejo stroji čustvenost delavstva in pravijo, da enakomerno delo človeka ubija. Oni ne marajo ne ropota, ki ga povzroča stroj, pa tudi ne discipline, ki mora vladati v fabriki. Pozabljajo pa popolnoma na surovost, ki je bila v navadi prej skoro po vseh deželah, dokler niso iznašli strojev. Suženstvu je napravila konec industrijalizacija. Naravno je sicer, da nasprotujejo strojem ljudje, ki nimajo pojma o industriji, čudno je pa to, da nasprotujejo strojem tudi fabrikanti, ki gledajo v strojih le neko »nepotrebno zlo« in pravijo, »stroji so predragi«. Zalibog je namreč še vedno precej fabrikantov, ki imajo mišljenje rokodelcev. Taki fabrikanti imajo še vedno ročno delo rajši kakor pa strojno, to pa zato, ker mislijo ti ljudje, da je le majhna nezadovoljena delavnica nekaj trdnega in solidnega. Ti ljudje pa žive v tej svoji veri le tako dolgo, dokler jih ne požre to ali ono z modernimi stroji opremljeno podjetje. Slab stroj ali zastarel stroj pa spada v moderno podjetje prav tako kakor voziček za otroke na dirkališče za avtomobile.

Devet desetlin vsega pisarniškega dela n. pr. nam opravi dandanes stroj. Mi poznamo danes mehanično knjigovodstvo. Mi imamo stroje za seštevanje, imamo pa tudi že stroje za statistiko. Pisma narekujejo v stroj, pisalni stroj jih piše, stroj za naslove piše naslove in stroj jih frankira. Za kemike in druge iznajditelje danes ni nobenih mej več. Moderna fabrika ima dandanes lahko tudi svoj zrak, ker si sama izdeluje toploto in vlago po potrebi, brez ozira na vreme zunaj. V podzemni železnici v Londonu je zrak boljši in čistejši kakor pa po londonskih ulicah. Vsa ta čuda moderne tehnike pa ne stanejo nič, ampak nam prihranjajo lepe stroške.

Stroji so upanje bodočnosti. Stroj pomeni mir in udobnost, prijetnost življenja doma in na potovanju in srečo in zadovoljnost ljudi. Dobro plače omogoča samo stroj in do danes stroji še niso uničili nobenega naroda.

Plesna tekma

V nekem pariškem cirkusu se je te dni končalo veliko tekmovanje, kdo bo najdalje plesal. Nagrado v znesku 12.500 frankov sta dobila neki Amerikanez Ted Stanley iz Floride (Zedinjene države) in pa neka Francozinja, ki sta preplesala 752 ur. Ko je bila tekma končana, so morali oba odnesti s plesišča, tako sta bila utrujena. Plesalka je strgala 20 parov čevljev, plesalec pa 8 parov. Ko pa sta toliko prišla k sebi, da sta lahko zopet govorila, sta izjavila: »Nikdar več!«

Drugo nagrado je dobil par, ki je moral nekaj ur pred prvim parom nehati plesati, ker si je bil plesalec nogo izpahnil in so ga morali nezavestnega nesti proč. Plesalci so dobili od gledalcev nad 200.000 frankov prostovoljnih prispevkov. Pogoji za tekmo so bili zelo težki: vsak par se je moral vsako uro podnevi in ponoči vrteti najmanj 45 minut, to vrtenje je bilo pa tako naporno, da so se posamezni pari proti koncu že komaj vlačili na plesišče. Več plesalcev se je zgrudlo od slabosti na tla, neka plesalka pa, kateri je plesalec odpovedal, se je sukala nekaj ur sama, upajoč, da bo našla drugega plesalca. Pariško časopisje je sicer proti prireditvam te vrste protestiralo in tudi zdrav-

niki so ljudi svarili pred tem početjem, toda vse skupaj ni nič pomagalo. Sveto pismo ima res prav, ko trdi nekje: Število tepcev je neskončno!

Neznano mesto

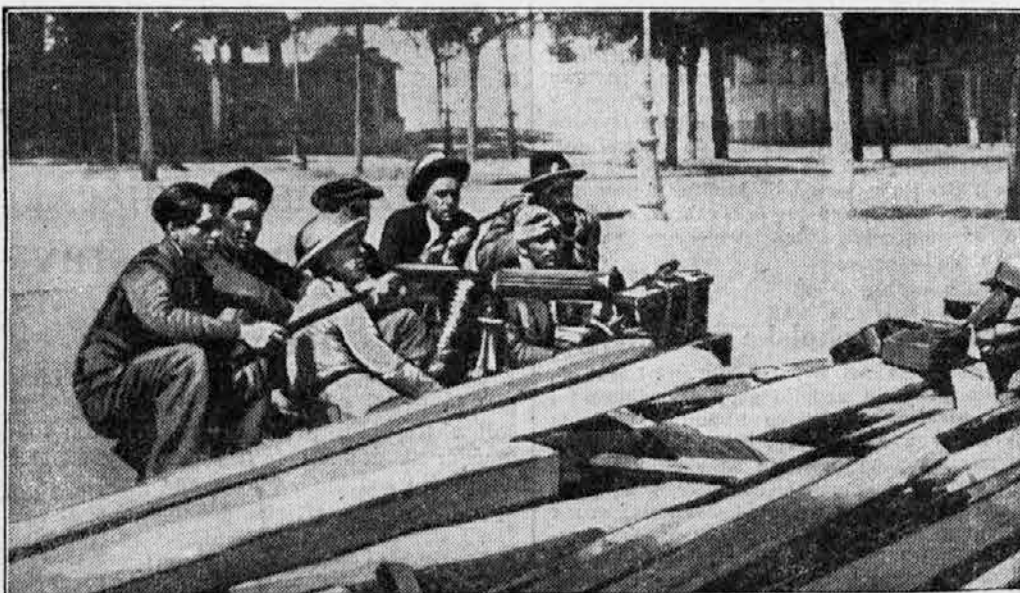
V mestu Johannesburg v južni Afriki so te dni poslali posebno ekspedicijo v puščavo Kalahari, da poišče tamkaj neko mesto, ki ga je bil opisal že pred 60 leti ameriški raziskovalec Farini, a danes ni o njem nobenega sledu več. Farini opisuje v svojem delu, ki je izšlo leta 1871., natanko vse razvaline tega mesta, ki je danes bržkone že popolnoma pokrito s peskom, ki ga je nanesel veter iz puščave. Farini je prodiral v te kraje s severa in se je ustavil na pobočju nekega hribočka, kjer je našel sledove zidovja; to zidovje je preiskal in izrekel mnenje, da je moral ta zid igrati bržkone vlogo »kitajskega zidu«. Začel je na označenem mestu tudi kopati in je res odkril nekaj lepih podstavkov za stebre. Nikjer pa ni našel nobenega napisa, iz katerega bi se dalo sklepati, kakšno mesto da je to bilo. Domnevajo pač, da se je morala tam nahajati cela vrsta utrjenih naselbin, ki jih je napravilo neko nam neznano pleme, da zabrani pot do svojih zlatih rudnikov tujcem, toda gotovega ne vedo nič. Domnevajo dalje tudi, da je morala biti shranjena v nam

neznanim mestu velika množina dragega kamena. Tudi domačini-zamorejci vedo o tem nam neznanim mestu marsikaj povedati. Ekspedicija bo imela torej težko delo, če bo hotela neznano mesto odkriti.

Riba, ki gnezdi

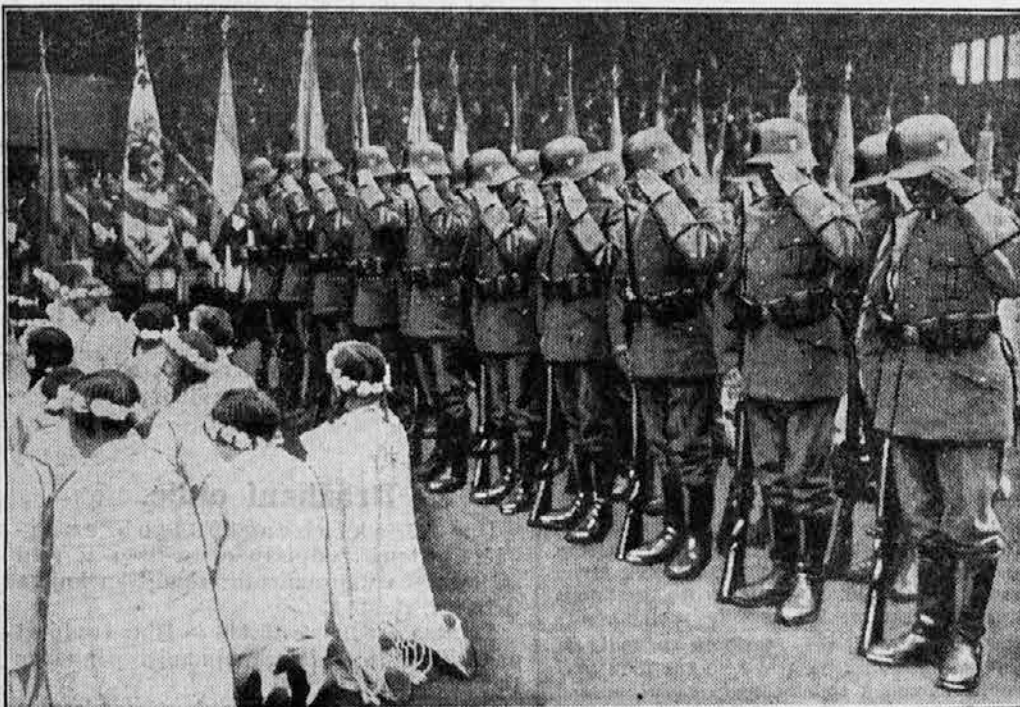
V ruskih rekah živi riba, ki jo imenujejo Rusi »količka« (mi bi je rekli »bodica«). Ta riba ni velika, ker je komaj 6 centimetrov dolga, na hrbtu pa ima nevarne bodice.

To je menda edina riba, ki si dela vsako leto svoje gnezdo. V gnezdu pa ne živi in se tam tudi ne skriva pred svojimi sovražniki, pač pa si dela gnezdo za rejo potomstva. Gnezda pa ne napravljata samica, ampak samec, ki naredi gnezdo iz mahu in trave; ko pa je gnezdo gotovo, vodi tja samico za samico, da tam odležejo svoja jajčeca. Ko so samice s svojim poslom gotove, zopet odplavajo in se ne zmenijo nič več za svoj zarod, pač pa skrbri samec tudi za razvoj zaroda. Navadno traja po mesec dni, predno se iz jajčec izležejo mlade ribice; te pa zopet vodi v pripravo vodo samec, ki jih tudi neustrašeno brani pred sovražniki in jim pomaga iskati primerno hrano. Zanimivo je, da spadajo med najbolj nevarne sovražnike mladega zaroda — samice!

Upor v Lizboni

V glavnem mestu Portugalske, v Lizboni, je prišlo te dni do krvavih nemirov. Na sliki vidimo oddelek strojnih pušk na ulici, da zaduši vsak upor v kalj.

Katoliški shod v Nürnbergu

Častni oddelek nemške državne armade med blagoslovom papeškega nuncija.

Otvoritev jesenskega velesejma v Lipskem
V nedeljo 30. avgusta so otvorili jesenski velesejm v Lipskem.

Kaj je »braderija«

V vzhodni Franciji se je po vojni razvila navada, ki je ljudem zelo všeč in ki se je pred dvema leti razvila tudi na Luksemburškem. Mogoče se bo ta navada zanesla tudi še v Nemčijo. Ta navada je »braderija«.

Besedo »braderija« ni v besednjaku. Bolj znana je beseda »broder« in ta beseda pomeni v ljudskem jeziku »razprodajati«. Danes pa ne razumejo pod besedo »braderija« navadne razprodaje, ampak razprodajo, ki jo naredijo vsi trgovci enega mesta skupaj na določen dan. Za tak dan delajo po časopisih že mesece in tedne poprej silno reklamo, na sam dan »braderije« pa razlože trgovci svoje blago ne samo v prodajalnah, ampak tudi pred prodajalnami, cene za blago pa so neizmerno nizke. Ljudje si ogledujejo razstavljeno blago, nizke cene pa jih vabijo vedno več in vsak najde gotovo nekaj, kar mu je všeč in — kupi. Tako se trgovci ne iznebe samo starega, ampak tudi modernejšega blaga. Na Francoskem in na Luksemburškem se je ta način prodaje zelo udomačil in razširil in ljudje so jako zadovoljni. Glavna naloga »braderije« je pač čim večji zblizanje med trgovci in občinstvom.

»Popoln« poljub

Dr. Charles Craster, zdravstveni nadzornik v Nemarku (Zedinjene države), se je te dni vkrcal na pot v Anglijo, kjer namerava začeti ostro propagando proti poljubovanju, ki je po njegovem mnenju silno škodljivo.

Proti naukom ameriškega zdravnika pa je začel hudo gonjo angleški zdravnik dr. Oldfield. »Pomislite,« je rekel nekemu časnikarskemu poročevalcu, »da me poljubi lepo dekle, in sicer tako, da je poljub popoln poljub. Če me poljubi »popolno«, se prenašajo od osebe do osebe dobri in slabi bacili. To pa je nekaj naravnega in zato sem pristaš poljubovanja.«

»Kakšen poljub pa je popoln?« — je vprašal časnikar.

»To je poljub, ki ima v sebi ljubezen, spoštovanje in strast« — je odgovoril dr. Oldfield. »Če manjka ena od teh sestavin, poljub ni »popoln.«

So pa tudi znaki, ki kažejo, da ima tudi ameriški zdravnik precej prav. V Kaliforniji sta se namreč prav »popolno« poljubovala moški in ženska med vožnjo z avtomobilom. Poljub je bil tako »popoln«, da se je avtomobil prevrnil, oba pa sta obležala mrtva v cestnem jarku...